

EVANGÉLIKUS Élet

**Mellette,
de vajon vele?**

**Összetartás
a széthúzás idején**

**Minden sivatag
egy kutat
rejt valahol**

*Tanítványi körök
Krisztusban, Krisztusért*
Budaörsön kis csoportokban
épül a gyülekezet

A hónap könyvei

Mindennapi, de korántsem
hétköznapi történetek
a Balaton partjáról.

Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna
lelkész, esperes, négy gyermek
édesanyja. Rövid írásaiban
mi is magunkra ismerhetünk,
gondolataival 2023-ban is
töltekezhetünk.

-30%
3400 Ft helyett
2390 Ft

-20%
2900 Ft helyett
2320 Ft

 LUTHER
KIADÓ

1085 Budapest, Üllői út 24. • (+36) 1/317-5478 • (+36) 20/824-5518
e-mail: kiado@lutheran.hu
LUTHERKIADO.HU

A LEGMAGASZTOSABB

Évfordulókban gazdag évben járunk. Hogy csak néhányat – evangélikus vonatkozásúakat – említek így az év elején: kétszáz éve született Petőfi Sándor; kétszáz éves a nemzeti imádságunk, a *Himnusz*, melynek „születésnapja” több mint három évtizede már a magyar kultúra napja, és idén szántiz éve született Weöres Sándor. Nem véletlen tehát, hogy e lapszám több oldalán is szó esik a magyar költészet e két nagyjáról.

Kerek évfordulóhoz érkezett lapunk is: 1933. január 29-i dátummal jelent meg először a Magyarországi Evangélikus Egyház „egyháztagársadalmi, belmissziói, kulturális és politikai hetilapja”, az *Evangélikus Élet*. Ez alkalmából újfent közöljük ennek az első lapszámnak a szerkesztőségi beköszöntőjét, hogy így emlékezzünk elődeinkre, egyúttal felhívjuk a figyelmet az egyházi sajtómunka elengedhetetlen szerepére és támogatásának szükségességére.

Az év igéjéről még sokat és sokan fognak beszélni az esztendő folyamán. „Te vagy a látás Istene” – vallotta Hágár a pusztában a Lahajrói-kútnál. Mi most a kiválasztott mondat ószövetségi háttéréről kérdeztük dr. Varga Gyöngyit, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Ószövetségi Teológia Tanszékének vezetőjét.

Az említett évfordulók, a tervezett ünnepek, gyülekezeti alkalomok mind-mind lehetőségek arra, hogy hitünket megerősítsünk, másoknak is megmutassuk, hogy „Istenel élni, Istenért élni és megtalálni őt mindennap – a legmagasztosabb dolog, amely minket emel fel”. Az idézett mondattal a *Küldetés* rovatban Szlaukó-Bobál Orsolya biztat – személyes missziói tapasztalatáról szólva – mindannyiunkat a hitünkről való beszédre és a cselekvésre. „Tegyük fel a kérdést, ahogy a sakkozó férfi tette: »Maga hisz Istenben?« És te hiszel Istenben, és megtalálsz őt mindennap?”

■ KÉZDI BEÁTA

Elfogadásra kihegyezve

A Marosvásárhelyi Evangélikus Egyházközség mai napig megőrzött magyar-német kétnyelvűsége különlegesnek számít Erdélyben. A város evangélikus lelkésze, Papp Noémi avatja be olvasóinkat a helyi evangélikusság több mint kétszáz éves, eseményekben gazdag múltjába és a megmaradásra reményt adó, biztató jelenbe.

19. oldal

Tanítványi körök Krisztusban, Krisztusért

Riportunkban Endreffy Géza budaörsi parókus lelkész és négy aktív hittestvér számol be arról, hogyan él egy fiatal gyülekezet, hogyan léteznek együtt a tradíciók és a közösen megalkotott új rítusok, és milyen áldást hordoz a kis csoportokban lüktető gyülekezetépítő modell.

23. oldal

Konfirmáció és elköteleződés

Egyházunk 2023-ra meghirdette a konfirmáció és az elköteleződés évét. *Népszerű teológia* rovatunkban ezúttal Pángyánszky Ágnesnek, a tematikus esztendő egyik szervezőjének – személyes élményekkel egybeszővött, a konfirmáció alakulásáról és a mai kor kihívásairól is szóló – gondolatait adjuk közre.

34. oldal

TARTALOM

Forrás • Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Asztalos Richárd	5
Forrás • Új nap – új kegyelem • Deme Dávid	6
Krónika • Hírek, tudósítások	7
Interjú • Fábri György bizalomról és áldozatvállalásról	10
Interjú • Font Sándor tendenciákról és kihívásokról	12
Interjú • Mészáros Tamás szerint csak „mi ügyünk” van	14
Égtájéoló • Korányi András püspökhelyettes írása	16
Portré • Sziráki György a pedagógusokért végzett szolgálatról	18
Riport • Hálás lutheránus építkezés a Székelyföld központjában	19
Küldetés • Sakkmisszió • Szlaukó-Bobál Orsolya írása	22
Riport • Budaörsön kis csoportokban épül a gyülekezet	23
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	26
Interjú • Varga Gyöngyi az év igéjéről – az Ószövetség tükrében	27
Kultúrkörök • A magyar kultúra napja – Weöres Sándor két csöndje	30
Thesaurus • Kaposvár lutheránusainak krónikájából	31
Népszerű teológia • Konfirmáció és elköteleződés	34
Fókusz • Önként és dalolva a Mevisz Bártában	36
Múltidéző • Kilencven éve jelent meg az <i>Evangélikus Élet</i> első száma	39
Krónika • Hírek, tudósítások	40
Forrás • Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje • Baranyay Bence	45
Forrás • Új nap – új kegyelem • Smidéliusz Zoltán	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

Szentés Ernőné Boór Irma nyugalmazott főkönyvelő, gyülekezeti felügyelő – Siófok.

Elkötelezett, hívő evangélikus családba születtem Kötcsén. Nálunk természetes volt, hogy imádkozunk, Bibliát olvasunk, és minden vasárnap templomba járunk. 1953-ban volt a konfirmációm. Ez csak azért fontos, mert mindeközben mindenféle más ideológiával tömte a rendszer a fejünket. Én azokat meghallgattam, és próbáltam minél előbb elfelejteni. Ebben sokat segített, hogy otthon azt tanították: Istenben bízva járni mindig az egyenes út. Azóta is ennek megfelelően próbálok élni. Kaposváron voltam gimnazista. Ott is jártam templomba, de az már nem volt olyan egyszerű. Mindig figyelni kellett, hogy ellenőriznek-e. Olyan helyen ültem, hogy ha ismeretlen lépett a templomba, akkor feltűnés nélkül ki tudjak menni, hogy ne érjen retorzió a hitem gyakorlása miatt.

Bibliaolvasó, imádkozó életet élek. Az imádságban őszintén tudok beszélni Istenel. Nem hiszem, hogy az én teremő Atyám azért hallgat meg, mert nagyon szépen versebe szedem a mondandómat, sokkal inkább azért, mert a szívemből jön az imádság.

Férjem a siófoki gyülekezet gondnoka volt, aktívan részt vett a templomépítésben. 1995 óta vagyok a gyülekezet felügyelője. Ez a tisztség számomra azt jelenti, hogy az Istentől kapott kegyelmet és tudást úgy tudom némiképp viszonzni, hogy talentumaim szerint a gyülekezetet építem. Ezt szeretettel és türelemmel próbálok végezni.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Ökumenikus istentisztelet közvetítése a magyar kultúra napján

Január 22-én, a magyar kultúra napján ökumenikus istentiszteletet és megemlékezést tartanak a szatmárcsekei református templomban. A Duna Televízióban 10 órától élőben látható az ünnepi alkalom. A Magyarországi Evangélikus Egyház részéről Fabiny Tamás elnök-püspök szolgál imádsággal.

Kölcsey Ferenc éppen kétszáz éve, 1823. január 22-én fejezte be Szatmárcsekén a később nemzeti imánkká vált *Himnusz*t; e jeles napot 1989 óta ünnepeljük a magyar kultúra napjaként. Ilyenkor az egész ország figyelme erre a kis határ menti településre irányul, ahol a helyiek méltóképpen ápolják Kölcsey örökségét.

EvÉlet-infó

ORATIO OECUMENICA

Urunk, bosszúállás Istene! Bosszúállás Istene, jelenj meg ragyogva! Kegyelemed fényével töltsd be a mi életünket is, és tisztíts meg minden keserüségtől, haragtól és bosszúvágytól. Szabadíts fel minket a feltétel nélküli szeretetre, és segíts, hogy minden velünk szemben elkövetett igazságtalanság megtorlását átengedjük neked. Hiszen te kijelentetted magadról, hogy tiéd a bosszúállás, és te igazságosan ítélsz – a mi vállunkról pedig le akarod venni az igazságszolgáltatás terhét.

Szerető mennyei Atyánk, köszönjük neked, hogy nálad van a kegyelem is, amelyet egyszülött Fiad vére árán árasztottál ki ránk. Jézusért kérünk, fordulj felénk irgalommal, és hallgasd meg kéréseinket, amikor együtt és egy szívvel fordulunk most hozzád.

Könyörgünk, te adj békét és biztonságot az életünkbe minden minket körülvevő bizonytalanság között is. Szenteljed ereje járja át a szívünket, hogy tökéletesen bízni tudjunk benned. Könyörgünk egyházadért is, a benned hívők közösségéért. Ébressz éhséget népedben a te kijelentett szavad igazsága iránt, és tedd szentté és megbecsültté mindenki számára. Áraszd ki Lelkedet a gyülekezetekben, hogy minél többen hitre jussanak, és személyesen megismerjenek téged mint élő Urukot és Megváltójukat.

Könyörgünk a betegekért, a kéte-lyekkel küzdőkért, a függőségek fog-ságában szenvedőkért, a reményüket vesztettekért, azokért, akik család-tak benned, és azokért, akik még nem tudják, hogy valójában mindig is téged kerestek, és utánad vágyód-tak. Te hozd el mindnyájuk életébe a szabadítást.

Könyörgünk a háborúk miatt szenvedőkért, és kérünk, hogy te hozd el számukra a békét.

Hallgass meg minket, Atyánk, mert benned van minden reményünk, és tőled várunk minden áldást és életet. Ámen.

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN 3. VASÁRNAP – LK 9,51–56

Mellette, de vajon vele?

Fellobbanó indulat. Mindannyian jártunk már olyan helyen, ahol nem igazán éreztük magunkat komfortosan. Talán ismeretlen, veszélyes vidéken át vezetett az utunk, ezért nem voltunk biztonságban, vagy éppen korábbi élményeink, tapasztalataink azt sugallták: itt bizony nem látnak bennünket szívesen.

Jézus és tanítványai éppen Galileából Júdea felé igyekeztek. Csakhogy a két országrész között volt egy közbeeső tartomány, Samária. Jézus korára már több mint fél évezredes ellenségeskedés állt fenn a két nép között. A samáriaiak többször is akadályt gördítettek a babiloni fogságból visszatérő zsidók újjáépítési tervei elé, s később nemegyszer erőszakos összecsapásokra is sor került az átutazó zsidók és a samáriai őslakosok között.

Nem csoda hát, hogy egy ilyen aprócska incidens nagy indulatokat kavart Jézus tanítványaiban, akik számára éppen elég az előbb elmondottak alátámasztására az, hogy a samáriaiak nem akarják befogadni Jézust. Nagyon régi és mély sebeket tépnek fel bennük az elutasító szavak, s fellobban bennük a bosszúvágy: „Szálljon le tűz az égből, és eméssze meg őket!”

Az irgalmatlanság nem vérmérséklet függvénye. Megdöbbentő és elgondolkodtató kijelentést tesz erre Jézus: „Nem tudjátok, milyen lélek van bennetek...” Talán két vonása a legfájóbb a tanítványok magatartásának. Az egyik, hogy Jézus közvetlen közelében hogyan tudnak ilyen bosszúszomjasok és kérlelhetetlenek lenni. Pedig ekkorra már tanúi voltak annak, hogyan tanított Jézus az ellenség szeretetéről, hogyan vállalt közösséget a kítaszítottakkal, és hogyan állította példaként honfitársai elé több idegen ember hitét. Éles helyzetben azonban mindez, úgy tűnik, nem jut eszükbe. Nem a Jézus mellett látottak és hallottak alapján, hanem az ösztönös reakcióikra, a beidegződéseikre hagyatkozva döntenek.

Ezenfelül pedig kiderül számunkra az is, hogy az irgalmatlanság nem vérmérséklet függvénye, hiszen a két kifakadó tanítvány egyike az a János volt, akit szelíd, alázatos emberként tart nyilván a keresztény hagyomány, aki Jézus szeretett tanítványaként vonult be a történelembe, mégis tüzet kér ő is a samáriai falura.

Milyen lélek lakik bennünk? Magunkra szelíd és alázatos emberként gondolva Jézus megállapítása ijesztő és félelmetes. Milyen lélek lakik hát bennünk? Alig egy hónappal karácsony ünnepe után időszerű a magunk számára is tisztázni ezt! A tanítványok emberi lelkülete vagy Jézusé?

Ne kapkodjunk el a választ! Már csak azért sem, mert a vízkereszt utáni vasárnapoknak éppen ez a lényegük. Nem most kell megfelelnünk erre a kérdésre, hanem a hétköznapokban. Nem a templom vagy épp a belső szoba csendes magányában. Nem

”

is a minket szerető, de legalábbis elfogadó keresztény közösség melegében. Hanem abban a világban, ahol kímeletlen harc folyik az élet minden területén. Kinek jut ülőhely vagy legalább egy kapaszkodó a buszon; melyik autó ér előbb az üres parkolóhelyhez; kinek marad meg

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ - FREEPIK.COM

az állása, netán ki részesül jutalomban; ki tudja a másikat erőből maga alá gyűrni egy kapcsolatban; melyik politikai párt tud több választót meggyőzni az igazáról, és így tovább.

Milyen lélek van bennünk? Ezt a kérdést majd ezután, a farkastörvények által meghatározott világban kell megválaszolnunk. De hogy mégis könnyebb dolgunk legyen, figyelmünket fordítsuk a tanítványokról Jézus felé, aki nem áll meg a tanítványai dorgálásánál, hanem így folytatja: „...az Emberfia nem azért jött, hogy az emberek életét elveszítse, hanem hogy megmentse.” Mintha azt mondaná ezzel a két vakbuzgó tanítványnak és mindenkori tanítványainak: ne a sértett önéretekten át, ne is az előítéleteiteken vagy épp a fájó emlékeiteken keresztül, de még csak ne is abból a szemszögből nézzétek a világot, hogy kinek van igaza! Mert én valami egészen újat hoztam ebbe a nyomorúságos világba: a megbocsátást, a szeretetet és a megváltást!

■ ASZTALOS RICHÁRD

Imádkozunk! *Emberfia! Teremts új szívet, új gondolkodást, új lelkületet bennem, hogy a magam Samáriáját én is így tudjam megérteni, elhordozni és szeretni! Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (január 22.) Mert más alapot senki sem vehet a meglevőn kívül, aki Jézus Krisztus. 1Kor 3,11 (Jer 10,6; Mt 8,5–13; Róm 1,13–17; Zsolt 105,16–45) A gyülekezet Isten épülete – írja Pál. Mint a háznak, úgy az egyháznak is biztos fundamentumon kell állnia. Az alap nem hideg, rideg kő, hanem maga Jézus Krisztus. Isten kezdte a munkát azzal, hogy elküldte a világba Fiát. Az építésre elhívta Pált, egykori és mai tanítványait. Sok feladatunk van. Égető kérdésünk, hogyan gyarapodik, épül a gyülekezet. Nélkülözhetetlen sokak imádsága, kitartó munkája, a jó ötletek, a bölcs tervezés. Egyet azonban sose feledjünk: nem rajtunk áll vagy bukik az egyház, a gyülekezet jövője. Jézus a biztos alap, nélküle semmit sem cselekedhetünk.

Hétfő (január 23.) És ömlött a zápor, és jöttek az árvizek, tomboltak a szelek, és nekimentek annak a háznak, de nem dőlt össze, mert kősziklára volt alapozva. Mt 7,25 (Zsolt 25,20b; ApCsel 16,9–15; 1Móz 11,1–9) Talán éppen a mai napon tetted fel magadban a kérdést, testvérem: „Miért engem ér ez a megpróbáltatás? Mint egy tomboló vihar rontott rám mindaz, aminek nyomán annyira kiszolgáltatottá, reménytelenné lett a helyzetem. Nem látom a kiutat. Mennyire bízom az Úrban, segítségül hívom szent nevét! Szeretem hallgatni és igyekszem követni szavát. És mégis?” Urunk nem ígerte azt, hogy övéitől minden bajt távol tart. Vigasztalást és erőt ad, mert ő soha nem feledkezik meg rólunk. Velünk van a legnagyobb mélységben is. Legyen hitvallásunk: „Az Úristenre építem / E földön boldogságom; / Hogy megtarthatja életem, / Ez a vigasztalásom.” (EÉ 352,1)

Kedd (január 24.) Jézus mondja: Ne nyugtalanodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek énbennem! Jn 14,1 (Zsolt 91,9; Róm 15,7–13; 1Móz 11,27–12,9) Van-e bátorítóbb üzenet a jézusi szónál? Nagy szükségünk van a biztatásra! Kit ne nyugtalanítanak a körülöttünk zajló, lelkünket terhelő események? Háború közelsége, megélhetési gondok, járvány, menekültáradat. Betegség, szenvedés, rendezetlen ügyeink Urunkkal, egymással. Önvizsgálatot kell tartanunk. Vajon nem rendült-e meg szívünkben az élő Istenbe, Jézusba vetett bizalom? Félelmeinknek Megváltónk vet véget úgy, hogy betölt vigasztaló Szentlelkével, fáradhatatlanul hív magához, hogy hitünket megerősítse.

Szerda (január 25.) Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságra, mert ők megelégtettek. Mt 5,6 (Péld 11,19; Ruth 4,7–12; 1Móz 12,10–20) Urunk felkínálja számunkra mindazt, ami nemcsak testi, de lelki éhségünket és szomjúságunkat

is képes csillapítani. Szent igéjét, testét és véréjét, a vele való közösséget ajándékozza. Így támaszt vágyakozást igazságának megismerésére és elfogadására. Az első lépés belátni, hogy eddig csak a magam igazát hajtogattam, bizonygattam. A második lépés elfogadni bűnbocsátó kegyelmét. Szentlelkének vezetésével indulhatok új útra, megmentő igazsága által. Az igazi boldogság abban rejlik, ha követjük őt, aki így szólt: „Én vagyok az út, az igazság és az élet...” (Jn 14,6)

Csütörtök (január 26.) Nagyobb örömet adsz szívembe azokénál, akiknek bőven van búzájuk és boruk. Zsolt 4,8 (Róm 14,17; ApCsel 13,42–52; 1Móz 13,1–18) „Adjon Isten bort, búzát, békességet!” – hangzik a jókívánság. Áldás, ha egyikből sincs hiány. Hányszor vagyunk hálátlanok! Úgy nézünk eredményeinkre: „Én dolgoztam meg érte.” Kísért a gondolat, hogy a legfontosabb a földi kényelem, a jólét. Ám kijózanító Jézus intése: „...ha bőségben él is valaki, életét akkor sem a vagyona tartja meg.” (Lk 12,15b) Teljes örömet az ad, ha elszakíthatatlan kapcsolatban vagyunk Urunkkal.

Péntek (január 27.) Pál írja: És imádkozom azért, hogy a szeretet egyre inkább gazdagodjék bennetek ismerettel és igazi megértéssel, [...] és gazdagon teremjétek az igazság gyümölcsét Jézus Krisztus által Isten dicsőségére és magasztalására. Fil 1,9–11 (Zsolt 1,3a; Kol 1,[21–23]24–29; 1Móz 14,1–16) Van Isten szerint gazdag élet. Jézus erről szól az egyik példázatában (Lk 12,13–21). Miben mutatkozik meg ez? Nem anyagiakban, nem sikerekben. Az igazi gazdagság a másokért áldozatot vállalni kész, szeretetteljes élet. Ennek igazi forrása Jézusban van. Forduljunk hozzá: vele nemcsak másokkal együttérző, humánus emberré leszünk, hanem ő képessé tesz minket egymás terheinek hordozására.

Szombat (január 28.) Dávid így felelt a filiszteusnak [Góliátnak]: Te karddal, lándzsával és dárdával jössz ellenem, de én a Seregek Urának [...] a nevében megyek ellened... 1Sám 17,45 (Róm 12,2; Jel 15,1–4; 1Móz 14,17–24) „Az ő ellenség / Most is üldöz még” – énekeljük himnuszunkban (EÉ 254,1). Valóságosan ránk tör, akik Jézus követőiként igyekszünk élni. A gonosz ordító oroslánként, bárnybörbe bújt farkasként kísért bennünket. Fegyverzetével szemben saját eszközeink, elszánt akaratum is kevésnek bizonyul. Egyedül Megváltónk segítségül hívása, jelenléte segít. Őt sem a pusztában, sem a Golgota felé vezető úton, még a kereszten sem tudta legyőzni a gonosz! Énekeljük boldogan: „A szeretet hozzád kapcsol, / Boldog, aki híven harcol – / Veled mindig győzhetek!” (EÉ 208,5)

■ DEME DÁVID

Közös ünneplésre hív a konfirmáció és az elköteleződés éve

A konfirmációt és az elköteleződést állítja középpontba a Magyarországi Evangélikus Egyház 2023-ban. A tematikus év igéje Pál apostol Filippiekhez írt leveléből szól hozzánk (Fil 4,13): „Mindenre van erőm Krisztusban, aki megerősít engem.”

A konfirmáció és az elköteleződés évének meghirdetéséről a Magyarországi Evangélikus Egyház XI. Zsinatának 2022. május 27-ei ülésén születt a döntés. A tematikus év tartalmi kidolgozásával Pángyánszky Ágnes, az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) adjunktusát, a Gyakorlati Intézet vezetőjét és Keczkó Szilviát, a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség lelkészét, az EHE doktoranduszát bízták meg. A kezdeményezést az egyházunk Üllői úti székházában dolgozó munkatársak január 9-ei újévi istentiszteletén indították hivatalosan is útjára.

A fő célokat Pángyánszky Ágnes ismertette. Rövid felszólalásában tágabb perspektívába helyezte a tematikus évet, és feltette a kérdést: vajon ez jelenti-e majd egyúttal azt is, hogy a gyerekek és fiatalok között végzett szolgálatot is ünnepljük? A cél az, hogy a konfirmáció valóban megerősítés legyen, annak

megélése, megtapasztalása, „milyen jó, hogy Isten lát minket, és hozzá tartozhatunk”.

A tematikus év tervei közül Keczkó Szilvia, Szidoly Roland lelkész, egyházunk országos irodája gyülekezeti és missziói osztályának gyermek- és ifjúságimunkaág-vezetője és Zászkaliczky Anna Eszter, az országos iroda kommunikációs referense emelt ki egy-egy nagy projektet, így röviden szó esett egy gyakorlati kézikönyv megjelenítéséről, az evangélikus konfirmandusok szeptember 23-ára tervezett országos találkozójáról és egy virtuális kiállításról is a most készülő, *Evangélikus Fortepan* munkacímén futó felületen.

Próhle Gergely országos felügyelő a tematikus év kapcsán hangsúlyozta: a jövő szempontjából az egyház legfontosabb feladata a gyülekezetépítő, a fiatalokat megszólítani akaró és tudó tevékenységek támogatása. Különösen fontos ez a misszió a tekintetben is, hogy 2024-ben általános tisztújítás lesz az evangélikus egyházban, és fontos, hogy az újonnan tisztséget vállaló gyülekezeti tagok között – a nők mellett – a fiatalabb korosztályokhoz tartozók is nagyobb számban képviseltesék magukat.

Evangélikus.hu

Januári karácsony a segítség jegyében

Az ortodox karácsony idejére, január 7-re szervezett ügynevezett „lélekFÓtozó” napot menekült gyermekek és szüleik részére a Billerbeck Budapest Kft. a Magyarországi Evangélikus Egyház budapesti székházába.

Az alkalmon több mint száz fiatal és közel ugyanannyi felnőtt vett részt – részben azok az ukrán diákok, akik az előző tanévben az országos iroda Szentkirályi utcai épületében berendezett iskolában tanulhattak, részben pedig az egyházunk menekültügyi tanácsadó irodájával kapcsolatban álló ügyfelek és hozzátartozóik. A gyerekeket számos program – többféle kézműves-foglalkozás, arcfestés, mézeskalács-díszítés és kürtskalácssütés, bohóc és akrobatikabemutató – várta.

FOTÓK: BILLERBECK BUDAPEST KFT.

EvÉlet-infó

Mint Krisztusra mutató apostol

Hálaadás Petőfi Sándor keresztelőjének kétszázadik évfordulóján

A Petőfi 200 elnevezésű országos rendezvénysorozathoz kapcsolódva az új év első napján hálaadó ünnepi istentisztelet keretében emlékeztek arra, hogy kétszáz éve, 1823. január 1-jén a kiskőrösi evangélikus templomban keresztelték meg Petőfi Sándort. A bicentenáriumi alkalmon igét hirdetett Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke, a liturgiában Arató János Lóránd, a Kiskőrösi Evangélikus Egyházközség igazgató lelkésze szolgált, az év igéjével – „Te vagy a látás Istene” (1Móz 16,13) – köszöntve a templomot betöltő gyülekezetet, valamint Domonyi László polgármestert és Rideg Lászlót, a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés elnökét.

„Ünnepel a kiskőrösi evangélikus gyülekezet, ünnepel Kiskőrös városa, a Magyarországi Evangélikus Egyház és az egész ország” – fogalmazott Arató Lóránd a köszöntőjében Petőfi Sándornak a magyar kultúrában meghatározó életére, életművére utalva.

A költő születésének körülményeiről ma is folyik a szakmai vita, az azonban biztos, hogy keresztelésére 1823. január 1-jén került sor a kiskőrösi evangélikus templomban. Az ünnepi alkalmon bemutatták az erről tanúskodó eredeti anyakönyvet is (*képünkön*), amelyet nagy becsben őriznek a helyi evangélikusok.

A gyöngye újszülöttet az akkori körülményeknek, hagyományoknak és vallási elképzeléseknek megfelelően korán keresztelték. Hat keresztszülőjének, többek között az akkori lelkész, Martiny Mihály két gyermekének neve is olvasható az értékes dokumentumban.

„Kétszáz évvel ezelőtt nem volt ilyen tavaszi idő” – kezdte prédikációját Fabiny Tamás, megidézve Petőfi, vagyis Alexander Petrovics születésének éjszakáját egy korabeli feljegyzés alapján. A prédikáció alapigéjével – „Mert úgy gondolom, hogy Isten minket, apostolokat utolsókul állított, mint akiket halálra

szántak, mert látványossággá lettünk a világnak, az angyaloknak és az embereknek” (1Kor 4,9) – a püspök Petőfinek *Az apostol* című elbeszélő költeményét állította dialógusba. A mű főszereplője Petőfi alteregója, Szilveszter, akinek születésekor, vagyis a nevét adó éjszakán is hasonlóan „csikorgó, hideg idő” és „fekete sötét” volt, mint Petőfi születésekor. Egyik sem magának, hanem „a hazának és a világnak” született, mindkettő „halálra volt szánva”. Fabiny Tamás idézte a költemény néhány sorát:

*Tégy másokat boldoggá, ha lehet,
S maradj magad boldogtalan.
Légy föld, amely gabonát terem,
Hogy mások learassák;
Légy lámpa, mely míg másoknak világít,
Tulajdon életét fogyasztja el.*

Szilveszter a világszabadságért, Petőfi a magyar szabadságért halt meg huszonhét évesen. Petőfi valóban apostollá – vagyis az alapigét idézve, „látványossággá” – lett az emberek számára azzal, hogy a vágyott színészi pálya helyett Isten végül a történelem színpadára állította – fogalmazott az igehirdető.

„Ápoljátok Petőfi hagyományát, legyenek büszkék arra, hogy ott keresztelkedtetek, ahol Petőfi, de hálásak és boldogok attól legyenek, hogy Jézus Krisztus gyermekei vagytok – szólt a kiskőrösi evangélikusokhoz Fabiny Tamás. – A történeti példák is fontosak, de még fontosabb az üdvösségtörténet példája Jézus Krisztusban” – mutatott rá a püspök.

Felhívta a figyelmet az Evangélikus Országos Múzeumnak *A mi Sándorunk – Petőfi az evangélikus oktatás útvesztőiben* című kiállítására, különösen is a konfirmandusoknak ajánlva, majd röviden ismertette Petőfi kalandos iskolaéveit, többek között a neves evangélikus iskolákat – ezeknek köszönhette a költő a verseiben is tetten érhető elmélyült bibliaismeretét.

Fabiny Tamás végül egy népi legendát osztott meg a hallgatósággal, amely Petőfi születését egyenesen a Megváltó születéséhez hasonlítja, országúti fogadóval, pásztorokkal tarkított történeté formálta. A maga naivításában megmosolyogtató legenda a püspök szerint a néplélekkel – és benne a példaként állított költővel – kapcsolatban lényeges, a Petőfi-kultuszon is túlmutató tartalmat fejez ki.

■ – KINYIK –

PETŐFI SÁNDOR

EGY KÖNYVÁRUS EMLÉKKÖNYVÉBE

Az életcél boldogság, de előbb
Fáradni kell, hogy ezt a célt elérd,
Ugy ingyen ahhoz senki sem jut el,
Ahhoz nagyon sok mindenféle kell:
A becsülettől soha el ne térj
Sem indulatból, sem pedig díjért,
Szeresd hiven felebarátodat,
Ne vond föl közted s más közt a hidat,
A hon nevét, a drága szent hazát
Szívednek legtisztább helyére zárd,
S imádd az istent, s mindenekefelett
Áruld erősen költeményimet.

Pest,
1848. január

ÉN

A világ az isten kertje;
Gyom s virág vagytok ti benne,
Emberek!
Én a kertnek egy kis magja,
De az úr ha pártom fogja:
Benne gyom tán nem leszek.

Tiszta e kebelnek mélye;
Égi kéz lövelt beléje
Lángokat.
És a lángok szűzen égnek
Szent oltárúl az erénynek
El nem romlott szív alatt.

Nem építék sors kegyére,
Tűrök, mit fejemre mére,
Jót, rosztat;
Mit ma ád, elvész holnap;
Majd megadja, amit elkap;
Jellemképe: változat.

Mint a róna, hol születtem,
Lelkem útja tetteimben
Egyenes!
Szavaimmal egy az érzet,
Célra jutni álbeszédet
Tétovázva nem keres.

És az ég szivem földébe,
Drága fádat ülteté be,
Szerelem!
Koszorúba fűzöm ágít,
Koszorúm szerény virágít
A hazának szentelem.

Kecskemét,
1843. március

FOTÓK: SUBÁNE, KISS KRISZTINA

A kincsünk is ott legyen, ahol a szívünk

Fábrí György bizalomról és áldozatvállalásról

A szükséges szervezeti változásokat megalapozandó hitbéli, teológiai megújulást szorgalmaz Fábrí György. Az Északi Egyházkerület felügyelője a 2023. évet a jövőre esedékes tisztújításra való felkészülésre szánja, hogy minél szélesebb kört lehessen majd bevonni az ilyen típusú felelősségvállalásba.

– **Felügyelő úrnak milyen emlékképei vannak a saját konfirmációjáról?**

– Nálunk, Csömörön az életünk, felcseperedésünk természetes állomása volt a konfirmáció. Ugyanazokkal az iskolatársaimmal vettünk részt a konfirmációs oktatásban, akikkel együtt nőttünk fel, jártunk hittanra, családi és falusi eseményekre. Lelkészemmel, az áldott emlékű Solymár Péter tiszteletes úrral különösen szoros kapcsolatom volt, hiszen kisgyerekkoromtól kezdve hat éven át jártam hozzá németórára. Ezért aztán a konfirmációs ígéret is a mai napig hatóan személyre szólóan választhatta ki: Máté 7,14–15. Két kép villan be visszaemlékezve: először is az, hogy az úrvacsorás istentisztelet előtt – akkoriban még két vasárnap zajlott nálunk a konfirmáció – reggel végigjártam a rokonokat, keresztmamámat, hogy útra bocsátást és bocsánatot kérjek tőlük. A második képnek társadalomtörténeti tanulsága is van: a konfirmáció előtti szombaton, az utolsó iskolai óra után összehívtak minket, konfirmandusokat az iskolában, és az igazgató, akinek semmilyen egyházi kötődéséről nem volt tudomásunk – vélhetően párttagként tölthette be a pozícióját –, és még csak csömöri sem volt, egy nagyon szép beszéddel bocsátott utunkra minket. A konfirmáció után az ifiben folytattuk az együttléteket, de már akkor is jellemző volt a többség elmaradása, templomba is csak néhányan jártunk.

– **Személyes élete tehát egészen korán összefonódott a gyülekezet életével. Most, amikor egyházkerületi felügyelőként szolgál, mekkora elfoglaltságot jelent ez a mindennapjaiban?**

– A felügyelői szolgálatot nem időben mérem, inkább a tartalom oldaláról közelítem meg. A döntéshozatal és a jó

rend betartásának munkálataiban, felelősségében osztozunk elnöktársammal, Fabiny Tamás püspök úrral, illetve az országos presbitérium, a zsinat tagjaival, valamint az egyházmegyék vezetőivel, gyakran pedig a gyülekezetek szolgál-

re fontosabb számomra! – az evangélikusság hitvallásos megélését, valamint a teológiai, egyházpolitikai nézetek világos megfogalmazásának szorgalmazását is dolgomnak tartom. A világról, értékrendről, társadalomról, családról folytatott viták során az a fő kérdés, hogy képesek vagyunk-e biblikus, keresztény alapon folytatni azokat, anélkül hogy külső politikai, ideológiai igazodási pontok befolyásolnának minket.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

lattevőivel is. Mivel a püspöknek a lelki támogatás és a pásztorok pásztorolása kiemelt dolga, felügyelőként óhatatlanul több jut nekem a helyenként talán ridegebb célszerűségből, illetve a konfliktusokba való beleállásból. Civil szaktudásomat is igyekszem az egyház javára fordítani adatalemzésekkel, a kommunikációs tapasztalatok átadásával, a társadalomtudományi, illetve bölcsészeti ismeretekkel. Emellett pedig – és ez egy-

– **Említi az evangélikusság megszólítását. Az egyházkerületi – de ugyanígy az egyházmegyei és a gyülekezeti – felügyelők mit tudnak tenni azért, hogy másokban is megszülessen, megerősödjön az elhívás a gyülekezet, az egyház életében való tevéleges szerepvállalásra?**

– A gyülekezetek, az egész egyház ügye nem terhelhető rá kizárólagosan a lelkészekre és az egyházi munkavállalók-

ra. Istennek hála, sokan vannak, felügyelők, presbiterek, gondnokok, gyerekfoglalkozás-vezetők, gyülekezeti munkatársak vagy éppen eseti közreműködők, akik működtetik a gyülekezetet. A szándék tehát sokakban megvan, a gyülekezeti-egyházi vezetőknek az a dolguk, hogy célszerű munkaszervezéssel, a feladatokhoz való görcsös ragaszkodásokon túllépve teret adjanak a dolgozni akaróknak. De persze a munka sok, a munkás kéz mindig kevés. Meg kell tanulnunk azokat a szervezeti megszólító technikákat, amelyek értelmet adnak azok számára is a feladatvállalásnak, akik nincsenek a megszokott „belső körökben”. Ehhez éppen azt a jól ismert belterjességet kell elkezdenünk feloldani, ami a gyülekezetektől kezdve az országos egyházig nemritkán tapasztalható az evangélikusságban. Tudom, hogy természetes és otthonos, sok tekintetben pedig biztonságot adó erre hagyatkozni, de nem mondhatunk le a mind szélesebb kör bevonásából származó erőről, energiáról. 2024-ben általános tisztújítás lesz. Arra biztatok mindenkit, s magam is azon fogok dolgozni a következő időkben, hogy ez a tisztújítás minél kevésbé formális legyen. Az egész egyházat átható beszélgetéssorozat legyen arról, hogy mit szeretnénk csinálni a következő ciklusban. Mi a kitűzött célunk, ki mit vállal ebben személyesen – s ebben adjuk meg a bizalmat egymásnak.

– Isten munkájának kézzelfogható jelenlétét számos eseményen megérezhettük 2022-ben, és közben nem várt nehézségekkel is szembesültünk.

– A világ hullámzik körülöttünk. Ugyanakkor mintha lettek volna már néhez idők az egyház történelme során... Megkockáztatom, nehezebbek is, mint a mostaniak. A nagyszüleink egy Magyarországon tomboló háborút éltek át! Nem lebecsülve, de tekintsük mértékkel a nehézségeinket. Hol vannak attól, amit eleinknek sokszor át kellett élniük? Megtanítanak a mértékletességre a mindennapi életünkben, megtanítanak arra, hogyan segítsünk egymásnak, és leginkább: megtanít minket a helyünkre. Luther egy agresszív, keleti hatalom fellépését – akkor a török agressziót – úgy nézte, hogy mi az, ami ebben nekünk, keresztényeknek a lehetőség. Megtalálta benne az üdvörténeti helyet is, a saját életében való helyét is. Nekünk is ez a dolgunk. Bármilyen legyenek is a körülmények, a legfontosabb üzenetet kell ma is meg-

fogalmaznunk, amit már Luther Márton megfogalmazott: mi a jézusi tanítás értéke ma? Akár egyházvezetőként, akár egyháztagnaként nézem: mi annyi ügyetlenséget, annyi hibát követünk el, annyit botladozunk! A Szentlélek munkája, hogy mégis élünk, és itt vagyunk. Annak idején

juk fél százalékát odaadni az egyháznak? Összességében ez – a mai árakon számolva – nem haladja meg a havi 5000, 2083, illetve 285 forintot. Utóbbi egy fagy ár sincs... Meg kell értenünk: az egyház, a gyülekezet fenntartása közös ügyünk! Fontos erről őszintén beszélni!

A gyülekezet, az egyház önfenntartása – a hitéleti tevékenységek önálló finanszírozása – egyszerre teológiai és gyakorlati ügy. Az anyagi áldozatvállalás révén a kincsünk is ott van, ahol a szívünk.

azt a címet adtam az egyházi stratégiának, hogy *Láthatóan evangélikus*. Attól lehetünk láthatóak, hogy a krisztusi tanítást – „Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást” [Jn 13,35] – éljük meg. Ha ez az egymás iránti szeretet, elfogadás és az ebből jövő pozitívumok ki tudnak tartani, akkor minden ki tud tartani. Az elmúlt évben egyébként számomra egyértelműen a népszámlálási kampányunk hitvallásos jellege és az evangélikus presbiterek országos találkozójának [EPOT] felemelő, lélekkel teli s egyben professzionálisan lebonyolított együttléte volt a legfontosabb egyházi mozdulás. Emellett az egyházkerületünk küldöttségének norvégiai látogatásakor szerzett élmények és együttműködési perspektívák adtak ösztönzést számomra.

– Az evangélikus presbiterek országos találkozásán szekciót is vezetett ifj. Zászkaliczky Pállal közösen a felelős gazdálkodásról.

– A gyülekezet, az egyház önfenntartása – a hitéleti tevékenységek önálló finanszírozása – egyszerre teológiai és gyakorlati ügy. Az anyagi áldozatvállalás révén a kincsünk is ott van, ahol a szívünk. Van egy modellszámítás, amelyet az EPOT-on is bemutattam. Ez azt a kérdést teszi fel: képesek lesznek-e a következő években a keresettel rendelkező egyháztagnak fizetésük nem több mint bő másfél, a nyugdíjasok a nyugdíjuk kevesebb mint egy, a tanulók az ösztöndí-

– Utalt már a 2024-es tisztújításra. Addig azonban még előttünk áll az idei év is. Milyen tervei vannak?

– 2023-ban a legfontosabb szervezeti-szervezési teendőmnek a gyülekezeti választások előkészítésének támogatását tartom. Egyházkerületünk valamennyi gyülekezetével találkozni fogok, és aktívan támogatni szeretném, hogy a presbitériumokba való jelölések során szólítsunk meg minél több tenni akaró testvért. Legyen egészséges egyensúly a hűségesen szolgált, tapasztalt presbiterek és a fiatalok között a különféle testületekben! Mindezen szervezeti törekvések azonban csak akkor lehetnek egyházépítők, ha mögöttük ott munkál majd egyházunk teológiai megújulása. Egyértelműen és őszintén rá kell kérdeznünk arra, hogy megszokott sémáink a „keresztény értékekről”, a bűnösségről, a megigazulásról vajon valóban biblikusak, evangéliumiak, lutheriek-e, nem pedig a külvilág értékzavarainak és ideológiai-politikai játékeinak besűrűdései – s ennyiben valójában a kényelmes utat jelenti ezekkel foglalkozni a krisztusi örömhír és a megtérés súlya és felszabadító ereje helyett. Félretolva minden óvatosságot és hamis tapintatot, erről fogok mind több közösségünkben beszélni, beszélgetni. A népszámlálási eredmények elemzése, a konfirmációs év kutatásai, a tudomány és a hit viszonyának szakmai elemzése mindenek fényében zajló teendőim lesznek.

■ V. J. – S.-K. D.

„Sokat kell dolgoznunk azért, hogy a lehetőségből valóság legyen”

Font Sándor tendenciákról és kihívásokról

Mintha a fiatalok körében egyre „trendibb” dolog lenne hitről, vallásról elmélkedni, ezzel együtt egyházhoz tartozni – összegzi az elmúlt időszakban szerzett benyomásait Font Sándor. A Déli Egyházkerület felügyelője ezért is látja döntő jelentőségűnek, hogy keresztény hitünk milyen életvitelre, magatartásra indít bennünket.

– **Hogyan emlékszik vissza a saját konfirmációjára? Mennyiben határozta meg a következő éveit ez az ünnep?**

– Több mint fél évszázada, 1972-ben konfirmáltam Soltvadkerten. Erősen megmaradt bennem az az érzés, hogy egy kicsit nagyobbaknak tűntünk a többi hittanosnál azért, hogy mi, tizenkét évesek – akkor mindenki ebben a korban konfirmált nálunk, évente negyvenen-ötvenen – már nemcsak hittanra jártunk, hanem konfirmációi felkészítőre is. Szombaton volt a konfirmációs vizsga, vasárnap pedig az ünnepi istentisztelet a fogadalomtétellel. Konfirmáló lelkészünk, Káposzta Lajos esperes úr a felkészülés során nem mondta meg, hogy kitől mit fog kérdezni a vizsgán, de az feltűnt, hogy mindannyiunknak megvolt az az öt-tíz tétele, amelyekre rendszeresen rákérdezett. Ebből erősen sejtettük, hogy ezekre a kérdésekre kell különösen koncentrálnunk. Kedves emlékként maradt meg bennem az is, hogy a szokásoknak megfelelően a konfirmandusokról nem csupán csoportkép készült, hanem műtermi fotókat is csináltak, amelyeken különböző beállításokban szerepeltek azok, akik közelebb álltak egymáshoz. Családi háttéremből fakadóan a gyülekezeti alkalmakon való megjelenésem nem igazán ritkulhatott meg a konfirmáció után, a tinédzser éveimben sem, tehát ha né tán nem volt kedvem, akkor is ott voltam a templomban. A gyülekezeti alkalmak mélyebben való megélése a gyermekeim születésének időszakában érkezett el az életembe, ekkor már nem azért mentem

templomba, hogy ezzel bárkinek is megfeleljek, hanem mert vágytam oda.

– **A mindennapi munkája mellett milyen elfoglaltságot jelent önnek az egyházkerületi felügyelői tisztség? Miben tud a leginkább Kondor Péter püspök segítségére lenni?**

– A Déli Egyházkerületben végzett felügyelői szolgálatom mellett a Kalocsa-

rek, pályázati lehetőségek feltárásával, ötleteléssel így is az egyházkerület evangélikusságának a hasznára tudok lenni. Felügyelőségemből fakadó kötelezettségem a zsinatokon, az országos presbitériumi üléseken, a különböző egyeztető tanácskozásokon a stratégiák meghatározásában való részvétel, valamint az állam és az egyház közötti szerződés megerősítésével összefüggő tárgyalások döntő többségén is jelen voltam egyházam képviselőjeként. Kondor Péter püspök urat az egyházkerület egyes gyülekezeteit érintő döntések előkészítésében tudom leginkább támogatni. Olyan ügyekben például, mint amikor megüre-

Kiterjedt ismeretségi körömben rejlő lehetőségek kiaknázásával, szervezőmunkával, a kormányzattal való kapcsolat ápolásával, a pénzügyi hátterek, pályázati lehetőségek feltárásával, ötleteléssel így is az egyházkerület evangélikusságának a hasznára tudok lenni.

központú választókerület országgyűlési képviselője is vagyok; ennek a két kötelezettségemnek az összehangolása nem egyszerű feladat. Ezért annak idején, a jelölésemkor, illetve a megválasztásomkor jeleztem is a gyülekezeteinknek, hogy a sok-sok meghívás – legyen az lelkésziktatás, templomszentelés vagy éppen egy évfordulós ünnepi alkalom – mindegyikének nem fogok tudni eleget tenni. Ugyanakkor azt gondolom, a kiterjedt ismeretségi körömben rejlő lehetőségek kiaknázásával, szervezőmunkával, a kormányzattal való kapcsolat ápolásával, a pénzügyi hátte-

sedett lelkészi pozíciók várnak betöltésre, hogy megismerjük, milyen lelkészt vár az adott gyülekezet, és ennek megfelelően ki lehet az, aki elkezdhetné ott a szolgálatot. Továbbá részt veszek kerületünknek az egyházügyi, anyagi és intézményfenntartói helyzetéből fakadó feladatok kielemezésében, az egyes támogatások sorrendbe állításában és előkészítésében.

– **Az egyházi tisztséget betöltő emberek mit tudnak tenni azért, hogy másokat is elköteleződésre sarkalljanak, illetve hogy ők aztán az elköteleződésüket tettekre váltsák?**

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– Ez nemcsak számomra, hanem általában a Magyarországon működő összes keresztény egyház számára nagyon nehéz kérdés, amely elmélyült gondolkodást igényel: az az életforma, amit egy egyházi személy vagy egy civil hívó képvisel, elégséges-e ahhoz, hogy mások számára mintát adjon? Meg tudjuk-e szólítani a kívülállókat, gyakorlatilag ideértve a névleg az evangélikus egyházhoz tartozó, de oda gyenge szálakkal kötődő embereket is? Vajon egyházunk ilyen tagjaiban meg tudunk-e mozdítani valamit az életvitelünkkel, az aktivitásunkkal, az önkéntességünkkel, azzal, hogy élére állunk különböző ügyeknek? Nagy jelentősége van ennek, hiszen a legtöbb keresztény felekezethez hasonlóan az evangélikus egyház is idősödik, ezért lényeges, hogy a fiatalok milyen arányban és milyen intenzitással válnak elkötelezetté az egyház, a gyülekezetek iránt. Véleményem szerint ebben a törekvésünkben hatékony szerepet tudnak vállalni az egyházunk által fenntartott diakóniai és oktatási intézmények, amelyeken keresztül olyan családokat is elérhetünk, amelyek nemhogy nem evangélikusok, de még a kereszténységgel sincsenek kapcsolatban. Tudom, hogy az intézményhálózatunk folyamatos bővülése komoly tehertétel, de meggyőződésem szerint nagy lehetőség is egyben.

– Hogyan értékeli a mögöttünk hagyott esztendőt?

– A koronavírus-járvány okozta megpróbáltatásokból való eszmélés, az újjáéledés éve volt a tavalyi. Sok-sok elmaradt közös alkalom után találtunk ismét egymásra. Éppen emiatt szeretném kiemelni a Szélrózsza evangélikus ifjúsági találkozót mint 2022 számomra legemlékezetesebb eseményét. Habár nem a Déli Egyházkerület szervezte a fesztivált, de mégiscsak annak területén, Gyulán tartották, és a helyi gyülekezet mellett a Kelet-békési Egyházmegye is nagyon sokat tett azért, hogy ilyen jól sikerüljön ez az országos rendezvény. Itt szeretnék visszacsatolni az előző kérdésben felvetett mintaadáshoz is, hogy mi erősítheti az evangélikus egyházat. Ugyanis a Szélrózsán tapasztaltak megerősítették bennem, hogy kibontakozóban van egy tendencia: mintha a fiatalok körében egyre „trendibb” dolog lenne hitről, vallásról elmélkedni, ezzel együtt egyházhoz tartozni, az egyház közösségein belül gyakorolt magatartásformákról beszélgetni. Ez biztató jövőt sejtet az egyház számára: igenis van érdeklődés a fiatalok irányából. Ugyanakkor azt is tudatosítani kell magunkban, hogy sokat kell dolgozunk azért, hogy ebből a lehetőségből a fiatalok elköteleződése által az evangélikus egyház épülését szolgáló valóság váljon.

– 2023 első napjaiban milyen reményeink, elképzeléseink lehetnek az előttünk álló időszakra vonatkozóan?

– Az energiaválság miatt megnövekedett fenntartási költségek nagyon komoly kihívások elé állították, állítják a már említett evangélikus intézményeket, a gyülekezeti és az országos fenntartásukat egyaránt. Ahogyan eddig is, úgy ezután is mindent meg fogunk tenni azért, hogy az intézményeink legszükségesebb komfortja biztosítva legyen a további működéshez. Úgy gondolom, az lesz 2023 egyik legnagyobb feladata számunkra, hogy ezeket a problémákat a lehető leghatékonyabban orvosolva elejét vegyük annak, hogy bármilyen törés következzen be gyülekezeteink, egyházunk eddigi munkájában. Fontos továbbá, hogy ezeken a racionális gondolkodást igénylő kihívásokon túl minél több embert is meg tudjunk szólítani. Ennek érdekében lelkészeinkkel együtt keressük és reményeink szerint meg is tudjuk találni ennek módjait. Jó lehetőséget kínál erre például az is, hogy egyházunkban 2023 a konfirmáció és az elköteleződés éve, amelynek apropóján összehívhatjuk azokat, akiknek a konfirmációja valamilyen jubileumi évfordulóra esik ebben az évben.

■ – BALCZÓ –

Odaszánt életű emberekre van szükség

Mészáros Tamás szerint csak „mi ügyünk” van

Ha valaki otthon érzi magát a gyülekezetben, sajátjának érzi a közösséget, akkor sem az időt, sem a pénzt nem fogja sajnálni tőle – fogalmaz Mészáros Tamás. A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület felügyelőjét a tisztségéből fakadó felelősség mellett saját elköteleződésének útjáról is kérdeztük.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– Felügyelő úr hogyan emlékszik vissza a saját konfirmációjára?

– Őszintén: magáról az alkalomról csak halvány emlékeim vannak. Sokkal inkább a konfirmáló lelkészem, Zászkaliczky Péter személye maradt meghatározó számomra. A családi háttér, kötődés mellett neki köszönhetem azt, hogy nemcsak megmaradtam az egyházban, hanem szolgálatot is vállaltam.

– A konfirmáció után a gyülekezet aktív tagja maradt, vagy akkor átmenetileg eltávolodott kissé az egyháztól?

– A gimnáziumi éveim nem a gyülekezeti aktivitásról szóltak; sok minden más, a kamaszkorral járó kérdések, problémák vonták el a figyelmemet. Igazából nem is a gyülekezethez, hanem a főtí kántorképző intézeten keresztül egy jól körülhatá-

rolható ifjúsági csoporthoz kapcsolódtam elsősorban. Illetve a Fejér-Komáromi Egyházmegyében akkor már intenzíven zajló nyári táborok hatására egy másik, az előbb említett részben átfedő közösség tagja lettem. Ezek határozták meg az egyházhoz tartozásomat.

– Melyik volt az a pont, amikor visszatértél a gyülekezetéhez?

– Ez már felnőtt fejjel történt. Igazából szolgálatot – kántorizálást, harangozást – mindig is vállaltam, hiszen a családom láta el ezeket a feladatokat. Aztán amikor szembesültem azzal, hogy az egyház számára kinyílt lehetőségek a hitoktatásban, a gyerek munkában mekkora esélyt rejtenek magukban, de sajnos ehhez nincs meg gyülekezetünkben a kapacitás – az idő tájt még csak helyettes

lelkészünk volt –, akkor a hitoktatásba való bekapcsolódás volt az, ami, mondjuk így, komolyabban elindított az egyházi szolgálatban.

– Immár több mint tíz éve, hogy egyházkerületi felügyelőnek választották. A civil munkája mellett milyen elfoglaltságot jelent ez a tisztség? Mennyire és milyen tud leginkább Szemerei János püspök segítségére lenni?

– Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy a civil munkám jórészt kötetlen formában zajlik. A leginkább kőbe véssett feladataim a keddi hittanóráim, amiket, ha egy mód van rá, nem szeretek elhagyni. A kerületi felügyelői tisztséggel járó feladatok nagy részére számítottam – értem ezen a gyülekezetlátogatásokat, a gyülekezetek felújítási, anyagi problémáiban való segítségadást, az ünnepeken való, nemcsak protokolláris, hanem tényleges részvételt –, de természetesen újak is jelentkeztek. Még ha az egyházkerületnek nincs is meg az a fajta munkáltatói jogkörre, mint az országos irodának, azért mégis az egyházkerület püspöke az, aki felel az egész terület lelkészi ellátottságáért és a gyülekezetek zavartalan működéséért. A civil életből hozott munkáltatói és munkahelyi tapasztalataimmal segítem őt ebben, olyan esetekben pedig, amelyekben nem szükséges az ő lelkipásztori jelenléte, hanem egyszerűbb technikai problémákat kell megoldani, egyedül is el tudok járni – így le tudom venni a vállaról a feladatok egy részét.

– A gyülekezet, illetve az egyház iránti elköteleződés sokféle módon megnyilvánulhat: lehet ez a gyülekezeti életben való aktív részvétel, az egyházfenntartói járulékok fizetése vagy önkéntes szolgálatvállalás. Ideális esetben hogyan következik egyik a másikkól, vagy miként tartoznak ezek egybe?

– Ha az ember a saját javaira gondol, akkor két nagy csoportba osztja őket: az egyik az anyagi javak, a másik pedig az idő. Azzal szembesülünk folyamatosan, hogy

nem is az anyagi javakból van kevés, hanem az idő az, amit nehezebb odaszáni. Pedig az egyház, a gyülekezet működése is igényli, hogy minél több odaszánt életű ember legyen, aki nemcsak azzal tudja le a kötelezettségét, hogy bedobta a perselybe, amit kellett, befizette az egyházfenntartói járulékot, hanem az idejéből tud is szálni a többi gyülekezeti tagra, sőt akár a lelkészre is. Jó, ha észrevevesszük, ha ő is elfárad, ha anyagi gondokkal küzd, ha családi problémái vannak, ha megreked a szolgálatban. Tehát az idő és a figyelem az, ami szerintem a legfontosabb: az egyháza és a gyülekezete iránt elkötelezett ember, de különösen egy felügyelő ezekből adjon a legtöbbet. Ez nem azt jelenti, hogy állandóan nyüzsgöve mindig mindenütt ott kell lennie, de ha szükség van rá, akkor legyen jelen. Emellett személy szerint a csákvári gyülekezet felügyelőjeként fontosnak tartom még azt is, hogy ne az utolsó padból figyeljem a gyülekezetet, hanem igenis „kéznél legyek” még az istentisztelet alatt is a lelkésznek, és ezzel is kifejezzem, hogy mellette állok.

– Szavai a jó példával való elől járás fontosságáról tanúskodnak. Ezen túlmenően mit tudnak tenni a gyülekezeti, egyházmegyei, egyházkerületi felügyelők, hogy másokban is erősödjön az odatarozás és az odaszánás érzése, szándéka?

– Tapasztalatom szerint minden gyülekezetnek magának kell az adott közösség korösszetételéhez, társadalmi helyzetéhez igazodóan olyan alkalmakat szerveznie, hogy minden egyes tag megtalálja a helyét, és otthon érezze magát. Nagyon sok helyen tévesztenek arányokat, a feladatokra összpontosítanak, van ilyen bizottság meg olyan és amolyan bizottság, ezáltal a közösség kívülről jól szervezettek látszik, minden feladatnak megvan a felelőse. De számomra az a legfontosabb, hogy egy gyülekezet közössége vonzó legyen. Hogy aki oda betér, az egyből otthon érezze magát, kapjon figyelmet, szeretetet – és igen, feladatot is. Ne az egyházfenntartói járulék és az adakozásra való felhívás legyen az első, bár persze az is nagyon fontos. De én úgy gondolom, hogy az az előbb említettek következménye. Ha valaki otthon érzi magát, sajátjának érzi a közösséget, akkor ő sem az időt, sem a pénzt nem fogja sajnálni a gyülekezet céljaira.

– Felügyelőként mit lehet tenni azért, hogy otthon érezzék magukat a gyülekezeti tagok?

– Meg kell találni azokat a munkatársakat, akik olyan alkalmakat tudnak szer-

vezni, amelyek egy-egy csoportnak, rétegnek szólnak. Ezen túlmenően egy felügyelő, ha a lelkéssel olyan kapcsolatban van, még az igehirdetés hangnemére is befolyással lehet. Persze tudom, ez vékony jég; nem egyszerű kérdés, hogy nálunk, ahol paritásos alapon, mégis munkamegosz-

vertük a gulyást a konyhán; tettük, ami éppen dolog volt. Ez később módosult: egy kisebb vagy nagyobb csoport vezetése, aztán a hitoktatás kapcsán a szájszolgálat került előtérbe. Az ember az Istenhez tartozását, a Krisztushoz tartozását a magatartásával, az életével tudja

Tapasztalatom szerint minden gyülekezetnek magának kell az adott közösség korösszetételéhez, társadalmi helyzetéhez igazodóan olyan alkalmakat szerveznie, hogy minden egyes tag megtalálja a helyét, és otthon érezze magát.

tásban működik a gyülekezetek vezetése, mennyire szólhatunk bele egymás dolgába. Én azt gondolom, hogy ha a gyülekezetről, az egyházzól van szó, akkor nincs „én ügyem” vagy „te ügyed”, hanem akkor csak „mi ügyünk” van. Feltételezve egy jó, bizalmi kapcsolatot, egy lelkész nem veszi zokon, ha az elnöktársától vagy a gyülekezet bármelyik tagjától jön olyanfajta kritikai, segítő észrevétel, hogy például egy kicsit legyen figyelmesebb a kisgyerekes családokra, legyen figyelmesebb a gyülekezet etnikai összetételére vagy politikai beágyazottságára. Tehát nagyon sokrétű egy felügyelőnek ez a fajta tennivalója, de két dolog fontos: az ötletesség és a figyelmesség.

– „Egy test tagjai vagyunk” – ez volt a témája a tavaly szeptemberi országos presbitéri, tisztségviselői, munkatársi találkozó [EPOT] egyik műhelyének, ahol a résztvevők azt a feladatot kapták, hogy próbálják meg beazonosítani, gyülekezeti tagként milyen „testrésznék” felelnek meg. Felügyelő úr önmagát mivel azonosítja: fül, száj, kéz vagy láb?

– Már az EPOT-on is nagyon ötletes dolognak tartottam ezt a szekciót. Azt kell mondanom, én a magam aktív gyülekezeti szolgálati idejét ilyen szempontból változó időszaknak látom. Amikor annak idején az egyházmegyei ifjúsági táborokban segített, akkor egyértelműen kéz és láb voltam. Ugyanígy a nagyvelegi kastély felújításánál is a két kezünkkel vertük a vakolatot, ástuk a földet, ke-

a leghitelesebben kifejezni. De azt gondolom, hogy a keresztyén életnek eljön az a pontja – ha valaki ezt elhivatottan és igényesen végzi –, hogy meg is kell szólalni. Bármilyen jellegű is a feladatunk, a feladatot azért kaptuk, és azért kell elvégeznünk, hogy az abban érintetteknek a Krisztushoz és az egyházhoz tartozását minél jobban segítsük. Ha ez a célja minden egyes munkánknak, akkor szerintem jó irányba haladunk.

– Mit vár, mire számít 2023-ban, milyen tervekkel, fókuszpontokkal kezd az új évet?

– Az új esztendő nagyon sok kérdőjelet hordoz magában. Természetesen a legnagyobb vágyakozásom, várakozásom az, hogy az Úristen valahogyan, a józan ész hangját meghallatva észhez téríti a háborús konfliktus szereplőit. Ha annak vége van, akkor talán az anyagiak is kiszámíthatóbbá válnak. De attól félek, hogy ez vágy marad csak. Az új évben, azt remélem, evangélikus egyházunk megmarad abban a józan mértékletességben, ami eddig is jellemezte a működését, gazdálkodását, és továbbra is az lesz az elsődleges cél, hogy a gyülekezetekben folyó munka, a lelkészi ellátottság, a szolgálat biztosítása, kiegyensúlyozottsága és így a gyülekezetek működőképessége – nemcsak anyagi, hanem közösségi és lelki értelemben is – zavartalan legyen. Én igyekszem ehhez a magam erejét és tudását továbbra is csatorba állítani.

■ – AM –

FOTO: HUWIKIPEDIA.ORG

Ókeresztény ikon. Középen Nagy Konstantin császár, mellette egyházatyák; a császár kezében tartott irat a Nicea–konstantinápolyi hitvallás, amelyet az első niceai zsinat fogadott el 325-ben

Korányi András püspökhelyettes
Déli Evangélikus Egyházkerület

Összetartás a széthúzás idején

Hatalmas léptékben élhetjük meg a legutóbbi időkben, ahogyan az emberi történelem formáló erői újra megmozdulnak körülöttünk, és minden modernista tévképzettel szemben – melyek szerint a „civilizált emberiség” új szakaszba emelte a világtörténelmet – újra birtokba veszik a valóságot. Ezekkel a megrendítő tapasztalatokkal szembesül most az egész világ, és ebben a szembesülésben különösen megbecsült eseménnyé válhat számunkra az ökumenikus imahét.

Már csak azért is, mert a keresztények – éljenek bárhol – hitükből következően másként tekintenek a világ rendjére és értelmére: Isten jelenlétét élő valóságként, evangéliumi emberszeretetét személyválogatás nélküli elköteleződés-ként, örök távlatokra hívó szavát e világban sem nélkülözhető perspektívaként éljük meg. Nekünk, keresztényeknek nem meglepetés, hogy a 20–21. századi emberiség is csupán egy nemzedék a sok közül, amelynek tagjai éppen annyira esendők és megváltásra szorulóak, mint bármely másik előttünk vagy utánunk. Az ökumenikus imahét ezért lehetőség lehet arra, hogy amikor keresztényként találkozunk egymással közös imádságra különböző felekezetekből vagy kultúrákból 2023-ban, szívvel-lélekkel erősítsük egymást abban, hogy ne oldódjunk fel e világ szűkös szempontjai és ránk nehezedő nyomása alatt.

Azonban nemcsak a minket körülvevő világ változása miatt szükséges megújuló, sőt friss felfogásban újraértékelni az ökumenikus mozgalom helyzetét, hanem a magában az ökumenikus mozgalomban az elmúlt évszázad során végbement belső változások komolyanvétele végett is. Ha az ökumené áldásait és ajándékait ismét élő forrásvidéké akarjuk tenni, akkor nemcsak azzal kell megküzdenünk, hogy a kereszténység nem válhat e világ behódoló szolgálóleányává, hanem fel kell kutatnunk a keresztény közösséget érő aktuális kihívásokat is, s nem elégedhetünk meg a tradicionális felekezetközi ökumené gyakran életidegen, vérszegény formalitásaival.

Az 1910-es edinburghi missziói világkongresszus még a nyugati gyarmatosítás által megszabott világrendben fogalmazta meg célként a széles e világon élő – akkor még mindenekelőtt protestáns – egyházi közösségekből merített tapasztalatok összegyűjtését és összevetését. A második világháború után megalakuló, világméretű hálózatokba kap-

csolódó egyházi szervezetek ebbe az európai – de mindenekelőtt erősen exkluzív felfogású nyugati – struktúrába épültek bele, s ezzel az ugyancsak a nyugati kereszténységet jellemző, évszázados felekezeti különbségeknek jelöltettek ki a súlypontjai.

Időközben azonban az egyházak ökumenikus – azaz világméretű – közösségének összefüggései, problémái és kihívásai is jelentősen megváltoztak. A mai ökumené számunkra is aktuális helyzetében valójában három, alapvetően inkább széthúzó, mintsem egységet segítő jelenség figyelhető meg.

Elsőként említhetjük a kolonialista világháború utáni felbomlását a globális térségben, amely végérvényesen megtörte a gyarmatosító hatalmak korlátlan befolyását. Ez a folyamat ugyan maig sem ért véget teljesen, hiszen napjainkban is tapasztaljuk a korábbi gyarmatok politikai és kulturális önállósodási törekvéseit éppúgy, mint az egykori gyarmatosító országok – sokszor igencsak arrogáns – befolyásszerzési kísérleteit. Ennek az elszakadásnak volt a velejárója az is, hogy a helyi egyházak is önállósultak az egykori európai „anyaegyházaktól”, és saját kulturális és társadalmi környezetükben – kontextusukban – kezdték újra felfedezni a helyüket. Ezért a világ keresztény egyházi közösségeit ma sokkal mélyebben osztja meg markánsan eltérő kontextusuk, mint az európai kontinensre történelmi gyökereink miatt jellemző történelmi felekezeti különbözőség.

A második meghatározó szempont az általános vallástalanodás jelensége, amely mostanra – kiemelten is a nyugati kultúrkörben – a felekezetek közötti érdemi különbségtétel nélkül kényszerít rá arra, hogy a hagyományosan feloldhatatlannak tartott ellentéteket az új helyzetnek megfelelő válaszok közös keresésével kíséreljük meg újra dialógusba hozni. Mindezek fényében végül érdemes megkérdeznünk azt is, hogy a hagyományos felekezeti megosztottság teológiai és istentiszteleti kérdésein túl milyen átöröklött szervezeti és infrastrukturális adottságok nehezítik, akadályozzák a közeledést.

Reménykedjünk abban, hogy ha az ökumené mai feszítő problémáit őszintén az asztalra merjük tenni, akkor az ökumenikus mozgalom a legutóbbi évtizedekben tapasztalható pangás után ismét új erőre kaphat! ■

Hivatás és hit összefonódik

Sziráki György a pedagógusokért végzett szolgálatról

Portrészorozatunkban az egyházunk budapesti Üllői úti országos székházában szolgálatot végzőket szólaltatjuk meg indíttatásukról, munkájukról, céljaikról. Ez alkalommal Sziráki Györggyel, az Evangélikus Pedagógiai Szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet igazgatóhelyettesével, pedagógiai szakértővel beszélgetünk a pedagógusokat segítő szolgálatáról és gyülekezeti identitásáról.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– Magyar nyelv és irodalom, történelem, orosz szakos középiskolai tanár, közoktatási vezető, jogi szakokleveles közoktatási szakértő és volt iskolaigazgató. Hogyan vezetett az útja egyházunk országos irodájába?

– Szüleim is pedagógusok voltak, s bár elsőre nem volt ez egyértelmű, így visszatekintve be kell vallanom, hogy viszonylag magától értődő volt, hogy én is pedagógiával foglalkozzak. Lelkesen kezdtem el tanítani, negyvenévesen pedig intézményvezető lettem abban az iskolában, ahol valaha tanultam. A fenntartói rendszer átalakulása elérte az én iskolámat is, ami idővel döntés elé állított. 2014 szeptemberében jelentkeztem Varga Mártánál, a nevelési és oktatási osztály vezetőjénél, és pár hét múlva már az akkor alakult Evangélikus Pedagógiai Intézet munkatársa voltam. Magamat „kiugrott tanárnak” tartom, aki

megmaradt a pedagógushivatás mellett, ha diákokat már nem is tanít.

– Mit takar a pedagógiai szakértői munkaköre, illetve az igazgatóhelyettesi beosztása?

– Vannak adminisztratív munkát segítő feladataim. Ilyen az iskolai, óvodai dokumentumok, mint például a tanügyi nyilvántartások, pedagógiai programok, tantárgyfelosztások, beszámolók elemzése, illetve a pedagógiai intézet elemző szakértőinek támogatása, vezetése. Ezenkívül tartok képzéseket, szervezetfejlesztést az evangélikus nevelés hálózatában szolgáló pedagógusoknak, intézményi közösségeknek és néha tanulóknak is. Fontos feladatomban még a szakképzésben érintett iskoláink támogatásában való részvétel, amit Bujdosó Erika kollégámmal ketten segítünk. Emellett jogértelmezési kérdésekben dr. Braun Pál

kollégámmal támogatjuk az iskolák, óvodák és fenntartóik munkáját.

– Felnőttként lett evangélikus. Hogyan talált rá a lutheránus közösségre?

– Finoman szólva nem Luther-rózsás pólyába születtem. Szüleim nem keresztény hitelvek szerint neveltek. Gyermekkoromban kezembe adták a Bibliát, mondták, hogy olvassam, mert ismerni kell, de ne higgyem el, ami benne van. Az én példám is mutatja: két ateista ember nem állhat Isten elhívásának útjába. Már évek óta hitre jutott voltam, amikor felmerült az általam vezetett iskola evangélikus fenntartásba vétele. Ekkor azzal a céllal kezdtem a helyi evangélikus templomba járni, hogy kialakuljon egy szerves kapcsolat az élő közösséggel, ne csak az egyházközség vezetőségével. Idővel azonban nagyon komoly elvi kérdésekről kezdtünk beszélgetni lelkészünkkel, Varsányi Ferencsel. Végül az egyik, az úrvacsoratanról szóló beszélgetésünk döbbsentett rá, hogy a hit megvallása valóban döntésalapú: én a kereszténységemet az evangélikus egyház közegében tudom őszintén és szabadon megélni. Ezután 2014-ben volt a konfirmációm. Igyekszem az életemet úgy élni, hogy identitásom meghatározó része legyen keresztény mivoltom. Munka, munkahely, hivatás és hit összefonódik.

– A dunaharaszti gyülekezet presbitere, másodfelügyelője. Mit jelent önnek ez utóbbi tisztség?

– Intézményvezetőként, tanárként korábban sok kötelező közeleti feladatom is volt. 2014-ben úgy határoztam, hogy ebben is máshogy folytatom az életemet. Az egyetlen közösség, amiben önként és szívesen szolgálom, a gyülekezetem. Felügyelőnk, Kőszegi János nagyon régóta aktív és bölcs világi vezetője a gyülekezetnek. Hálás vagyok, hogy lelkészünkkel, felügyelőnkkel és presbitertársaimmal közösen vehetem ki a részem ebből a munkából, megoszthatjuk egymással örömeinket, gondjainkat, és feloszthatjuk egymás között az elénk tárt kihívásokra válaszul adandó feladatokat.

■ G. Á.

Elfogadásra kihegyezve

Hálás lutheránus építkezés a Székelyföld központjában

A Marosvásárhelyi Evangélikus Egyházközség mai napig megőrzött magyar-német kétnyelvűsége különlegesnek számít Erdélyben, hiszen a magyarok a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház, a németek pedig a Romániai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház keretében gyakorolják lutheránus hitüket. Maros megye székhelyén, a Székelyföld kulturális és szellemi központjának számító Marosvásárhelyen a város evangélikus lelkésze, Papp Noémi avatott be minket a helyi evangélikusság több mint kétszáz éves, eseményekben gazdag múltjába és a megmaradásra reményt adó, biztató jelenbe.

Szép arcát mutatja Erdély, ahogyan a Király-hágón átérve, egy körösfői megállót beiktatva közeledünk a legtöbb magyar által lakott romániai város, Székelyföld kulturális és szellemi központja, Marosvásárhely felé. Igaz, tél lévén ez a szép arc akár a behavazott táj is lehetne, de figyelembe véve, hogy az indulás előtti napokban esőre volt kilátásunk, kifejezetten örömteli, hogy végül száraz idő szegődött mellénk útitársnak. Így aztán az A3-as autópálya Gyalu és Aranyosgyéres közötti szakaszán haladva már messziről élénk tárulhat a Tor-dai-hasadék mindíg misztikus látványa.

Nem sokkal később már Maros megye székhelyén gördülünk, hogy a város magasabban fekvő része felé kanyarodva megérkezzünk a vártól alig kétszáz méterre lévő evangélikus templomhoz és gyülekezeti házhoz, amelyet a Régi kórház utca és a Luther Márton utca fog közre. Utóbbi a reformáció megindulása ötszázadik évfordulójának apropóján a városi tanács döntése értelmében nyerte el mostani nevét.

A város egyetlen evangélikus temploma a tornyával s rajta a kereszttel jelzi a környéknek, hogy nem egyszerű, föld-

szintes lakóház, hanem Istennek szentelt hely. A Luther utcai bejáratnál Papp Noémi vár minket. Nincsen robusztus templomajtó, sem rajta vaskos rézkilincs. Hogy mire számíthat az ember a küszöbön átlépve, abban a bejárat feletti kiírás igazít el: „Erős vár a mi Istenünk”.

A lelkész nő invítálására először a templomtérbe lépünk be, majd a tanácssterembe megyünk. Ez a helyiség ad otthont a szeretetvendégségeknek is, amelyen mi most szeretettel fogadott vendégként fogadjuk el a pogácsát, süteményt, illetve a gazteát – ahogyan a lelkész nő nevezi a finom gyógynövényteát. Régóta meghonosodott szokás, hogy minden istentisztelet után tartanak szeretetvendégséget, a hívek ilyenkor még legalább annyi ideig együtt vannak, mint az istentiszteleten. „A maga kötetlenségével, családi hangulatával, a beszélgetések lehetőségével nagyon sokat hozzatess ez az alkalmainkhoz” – mondja Papp Noémi. ▶

Papp Noémi marosvásárhelyi evangélikus lelkész

A marosvásárhelyi evangélikus templom

KÖZÖS ALAPÍTÁS

Visszalépve a templomtérbe, az oltár felé haladva a lelkészntől megtudjuk, hogy a helyi evangélikusság története nem itt kezdődött: ez az épület a gyülekezet második temploma. Miután ugyanis a város központjában lévő régi evangélikus templomot a román kommunista államnak a magyar múltat és jelent eltorlító szándékaival összhangban 1960-ban lebontották, az akkori presbitérium elfogadta a felajánlott kényszercserét, így kapta meg az egyházközség azt a két, egykor zsidó családok által lakott házat, amelyből a jelenlegi templomot kialakították, egy nagy evangélikus család sarjának, Bayer Gábornak és feleségének a tervei nyomán.

„A marosvásárhelyi evangélikus egyházközséget 1818-ban hozta létre negyven, körülbelül fele-fele arányban magyar és német ajkú család. Ennek a körülménynek a gyülekezet későbbi története szempontjából azért van jelentősége, mert Marosvásárhely körbe volt véve olyan jelentős szász gyülekezetekkel, mint például a szászrégeni és a segesvári, de Dicsőszentmárton irányában is számos népes szász gyülekezet virágzott. Ennek ismeretében érdekes, hogy Marosvásárhelyen magyarok és szászok közösen alapították meg a gyülekezetet – részletezi a lelkésznt a helyi lutheránusok múltját. – Az, hogy milyen anyanyelvű lelkész választottak, attól függött, hogy a gyülekezetben belül éppen kik voltak többségben. Ha a németek, akkor német lelkész

volt, ha a magyarok, akkor magyar. Ami a lelkész nemzetiségétől független volt, az a kötelezően kétnyelvű szolgálat, így az ige, az imádság németül és magyarul is folyamatosan hangzott, és a fiatalokat is mindkét nyelven tanította a lelkész.” Mint megtudjuk, a nemzetiségi arány aztán idővel eltolódott, a gyülekezet elmagyarosodott.

1829-ben a Fő téren épült fel az első templom, illetve a parókia – ha nem bontották volna le, akkor a Marosvásárhely szimbólumának számító, 1911–1913 között épült Kultúrpalota szomszédságában állna –, majd egy házat vásárolt

meg a gyülekezet, amelyből kialakították a lutheránus iskolát. „2018-ban az egyházközség fennállásának kétszázadik évfordulójára készülve olyan feljegyzéseket találtam, amelyek tanúsága szerint közel négyezer gyermek járt a lutheránus iskolába. Ez nem azt jelenti, hogy ilyen sok evangélikus volt akkor – az 1850-es népszámlálás adatai szerint a városnak 8719 lakosa volt –, hanem vélhetően a német nyelv hasznossága miatt más felekezetűek is előszeretettel írták gyermekeiket az evangélikus intézménybe” – teszi hozzá a lelkésznt.

KÜLÖNLEGES KÉTNYELVŰSÉG

A szószéken olvasható szövegek, az énektábla, a magyar és német énekeskönyvek jól látható jelét adják a mai napig a marosvásárhelyi evangélikus gyülekezet megőrzött kétnyelvűségének, amely különlegesnek számít Erdélyben, hiszen Romániában két evangélikus egyház is van, az egyiknek többnyire magyar, a másiknak német lutheránusok a tagjai. Az előbbi a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház – a püspökség Kolozsváron működik –, az utóbbi pedig a nagyszebeni központú Romániai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház.

A marosvásárhelyi evangélikus templomban minden hónap első vasárnapján tartanak úrvacsorás istentiszteletet. Ezek az alkalmak kétnyelvűek. Az imádság, az Apostoli hitvallás, a Miatyánk és az igehir-

A padosorokban magyar és német nyelvű énekeskönyvek fogadják a híveket

detés mindkét nyelven elhangzik, az ol-tárnál felolvasott igékből pedig az egyik magyarul, a másik németül szól. Papp Noémi szerint nem lehet eltagadni, hogy a kétnyelvűség a magyarok számára kicsit megtöri az alkalom folyamatosságát, azonban ennél lényegesebb szempontnak tartja azt, hogy egy itt élő vagy ide betérő német ajkú embernek milyen sokat jelenthet, hogy az anyanyelvén szól

között volt az istentiszteletre járók száma. Azonban az online alkalmak időszak után – hasonlóan sok más gyülekezet-hez – az aktív hívek egy jelentős része itt sem tért vissza a templomba (meglepő, de még mindig van olyan gyülekezeti tag, aki változatlanul nem mer eljönni, mert fél a fertőzéstől), ráadásul az idősebb generáció tagjai közül sajnos sokakat el is kellett temetni.

A SZERZŐ FELVÉTELEI

az ige, az imádság. A lelkészről szolgálatának kezdetén, 1996-ban még több mint negyven német ajkú tagot számlált a gyülekezet, ma már jóval kevesebben vannak.

A német gyökerekből táplálkozó kapcsolatoknak hála, a Németországból érkező támogatásokból kezdődhetett el a templom lassú, de folyamatos felújítása nem sokkal azután, hogy püspöke ide helyezte szolgálatra Papp Noémit. „Ezt a felújítást nem úgy kell elképzelni, hogy kaptunk egy nagy összeget, amit odaadtunk egy vállalkozónak, aki egyszer csak kulcsra készen átadta a templomot, hanem amikor volt rá keret, vettünk például néhány zsák cementet, és a »keddi közmunkázó csoport« kitartó tagjaival együtt dolgoztunk vele ott, ahol leginkább szükség volt rá” – avat be az épület megújulásának hátterébe a lelkész.

A méltó körülmények biztosítása már csak azért is indokolt volt, mert a háromszázötven lelket számláló gyülekezet tagjai kifejezetten nagy arányban jelentek meg az alkalmakon. A koronavírus-járvány kezdete előtt hetven és kilencven

KATEDRA HELYETT LUTHER-KABÁT

A háromgyermekes lelkészről Brassó megyéből, a barcasági Hosszúfaluból származik, s mivel egészen korán eldöntötte, hogy tanítónő szeretne lenni, elvégezte a nagyváradi tanítóképző gimnáziumot. (Romániában abban az időben a tanítókat középiskolában képezték.) Útja mégsem a katedra irányába haladt tovább. Tanulmányainak végeztével épp azon gondolkodott, hol fog elhelyezkedni tanítóként, amikor is egy nagy hatású álom, valamint egy komolyzenei koncertélmény hatására arra jutott, hogy jelentkeznie kell a kolozsvári teológiára. Az elhatározás után elkezdte a felkészülést, hogy bekerülhessen az évfolyamonkénti két evangélikus hely egyikére. A sikeres felvételi vizsga után így kezdte meg tanulmányait a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben.

Szolgálati helyének megtalálásáról így mesélt Papp Noémi: „Miatán lediplomáztam, akkori püspökünk, Mózes Árpád megkérdezte, hogy a két lehetséges szolgálati hely közül Marosvásárhelyt vagy

Nagykárolyt választom. Mivel a jövőbeli férjem utóbbtól csak hetven kilométerre, a Szilágyságban szolgált református lelkészként, logikus döntésként azt választottam, hogy Nagykarolyba mennék. »Jó, akkor még Marosvásárhelyre« – közölte a döntését a püspök úr. Akkor miért kérdezte meg? – értetlenkedtem magamban, és pontosan azóta sem tudom, miért így határozott. Jó ideig nehezteltem rá a döntéséért, de most már csak úgy tudok erre visszatekinteni, hogy az Úristen jobban tudta, mire van szükségem, és jóra fordította a sorsomat.”

Végül a közel sem mindig felhőtlen magyar-román viszonyra térve az aktuális marosvásárhelyi helyzet felől érdeklődünk, amire Papp Noémi személyes példákat említve ad a jövőre nézve reményt jelentő, biztató választ: „Jó néhány olyan román értelmiségi él körülöttünk, akik józanul gondolkodva tudják, hogy honnan jönnek, hogy a felmenőik között magyarok, zsidók vagy más nemzetiségűek is vannak, és látják azt a sok pozitívumot, amit ez a sokszínű háttér nyújt. A magyar gyökerekkel rendelkező, magát románként valló szomszédom jól beszél magyarul. Románia nemzeti ünnepét decensen ünnepelték meg. [December 1-jén a románság azt ünnepli, hogy 1918-ban a napon tartották a magyarországi románok a gyulafehérvári nemzetgyűlésüket, amely kinyilvánította azt a szándékukat, hogy Erdély, a Körösök vidéke, Bánát és Máramaros – összesen huszonhat történelmi vármegye – csatlakozzon a Román Királysághoz. – A szerk.] Mi nyilván nem mentünk el erre az ünnepre, de tiszteletben tartottuk, hogy körülöttünk kitétték a román zászlót. Megértjük, hogy nekik ez fontos, ahogyan nekünk is fontos március 15. és augusztus 20., hogy ünnepeink megtartásával is őrizzük, megéljük magyar identitásunkat. Persze mint szinte mindenhol, itt is vannak szélsőségesek, de az én figyelmem nem rájuk, hanem az elfogadó emberekre van kihegyezve, a velük való kapcsolat jelentőségét tartom nagyobbak. Ennek szép, gyülekezeti köztudós példáját adja, hogy az egyik fiatal presbiter asszony az ortodox vallású román férjével jár istentiszteletre. Fordítja neki az imádságot, az ige hirdetését, és együtt fizetnek tizedet a gyülekezetnek, hogy a betegeknek, a rászorulóknak minél hatékonyabban tudjunk segíteni. Csak hálás lehetek az ilyen emberekért.”

■ BALCZÓ MÁTYÁS

Sakkmisszió

Sokszor hallhattuk már, hogy a missziós lehetőség ott van a mindennapjainkban, alkalmat kínál rá akár egy beszélgetés a postán, az utcán vagy éppen a bevásárlóközpontban. Néha fel sem tűnik, mennyi lehetőség van arra, hogy elmondjuk, mi-
ben hiszünk, kik vagyunk mi, keresztények, mi, evangélikusok.

Nemrég épp a bankba siettem, mikor észrevettem a téren két férfit, akik a padon ülve sakkoztak. A bankban sorszámot húztam, ám olyan sokan voltak, hogy gondoltam, inkább kint levegőzve

én a fiam szemében találok meg Istent mostanában.

A következő napokban, mikor sétáltam a téren, mindig odapillantottam a padra, reménykedve, hogy még találkozzunk. Hetek teltek el, mire újra láttam őket. Ismerősként köszöntöttük egymást, majd ott marasztalt a Lélek, és egy jót beszélgettünk. Most éppen sakkozókval élhettem meg, hogy a misszió: hitébresztés, kérdésekre, gondolkodásra készítés az életünkről, a mindennapjainkról Isten tükrében.

Sokszor érezzük, hogy milyen jó lenne, ha többen lennének a gyülekezetben, ha többen vállalnának feladatokat, vagy ha több fiatal lenne közöttünk; ha többen jönnének istentiszteletre vagy bibliaórára. De tegyük fel magunkban a kérdést: mit tudok én tenni ezért, és amit tudok, azt milyen módon teszem meg?

Sokan vannak, akik önhibájukon kívül úgy élnek, hogy nem része az életüknek a hit; vannak, akik csalódtak vagy kiábrándultak valami miatt. Vannak, akik csak ritkán jönnek, és vannak, akik sosem fognak. Minden korban és időben ugyanaz a nehézség, csak a körülmények mások. A feladatunk viszont az, hogy aki azt hallja tőlünk, keresztények vagyunk, Istennel élünk, Krisztusban hiszünk, az maga is indíttatást érezzen arra, hogy Isten a része legyen a mindennapjainak.

Mi vagyunk a föld sója – ahogy Jézus mondja –, amelyből kevésre van csak szükség, és máris érezni az ízét az ételben. A só, ha akarja, ha nem, hatást gyakorol környezetére. Mindent átít maga körül, megakadályozza a megromlást, ízt ad annak, aminek semmi íze sincs, és nem veszi magára annak a dolognak a tulajdonságait, amellyel érintkezik, hanem ő alakítja át azt, amihez hozzáér.

Ha ifis vagy a gyülekezetben, légy rá büszke, és mondd el másoknak örömmel, hogy miért jó a közösségedhez tartozni. Ha konfirmandus vagy, készülj fel az előtted álló feladatokra, és hívj másokat is. Ha hittanos vagy, légy jelen örömmel és játékos kedvvel. Ha presbíter vagy, légy motivált arra, hogy működjön a gyülekezet, és végezd szeretettel a feladatot, amelyet kaptál, mert alkalmas vagy rá. Ha egyházi intézményben dolgozol, akkor hatalmas és csodálatos szolgálatot kaptál, mert te lehetsz ott a gyermekekkel vagy az idősekkel; taníthatsz, vagy segíteni tudod a mindennapjaikat.

Istennel élni, Istenért élni és megtalálni őt mindennap – a legmagasztosabb dolog, amely minket emel fel. Hitünkkel hatással vagyunk a környezetünkre. Tegyük fel a kérdést, ahogy a sakkozó férfi tette: „Maga hisz Istentben?” És te hiszel Istentben, és megtalálsz őt mindennap?

■ SZLAUKÓ-BOBÁL ORSOLYA

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: FREEPIK.COM

várom ki a soromat. Figyeltem a téren a két idős embert. Egyikük megszólított:

– Maga hisz Istentben?

Hirtelen nem hittem a fülemnek. Hogyhogy éppen ezt kérdezi? – csodálkoztam, majd zavaromban csak annyit feleltem:

– Hiszek.

– És is – válaszolta a férfi. – Tudja, kedves, én a csendben, a barátom társaságában és a játék örömeiben találok meg Istent. Ön ma már megtalálta?

Ez utóbbi kérdést azóta is hordozom. Ahogy Luther mondta, mindennap meg kell térnünk az Úrhoz, mindennap meg kell őt találunk. Szíven talált, hogy mennyire igaza volt a sakkozó férfinak, aki csupán „végezte a rábizott feladatot”. Emlékszem, azt válaszoltam neki, hogy

A sakk szavunk a perzsa *sah* szóból származik, amely uralkodót jelent. Kíváncsi vagyok, hogy legyen Istennek uralkodó jelenléte az életünkben, a mindennapjainkban, mert így érthetjük meg létezésünk értelmét a világban és küldetésünk célját.

A lelkesi munkában olyan egyértelmű megragadni a missziós feladatokat: hiszen minden alkalommal, ha prédikálunk, ha keresztyelünk, esketünk, temetünk, vagy akár egy városi ünnepségen szólalunk meg, mindig megvan rá a lehetőség. A hétköznapokban keresztényként ez már nem mindig ilyen egyértelmű. Sokszor alkalmatlannak tűnik a pillanat, nem úgy jön ki a lépés, vagy épp nem is gondolunk erre, pedig több lehetőség rejlik Isten megtalálására és a róla szóló örömhír továbbadására a mindennapokban is, mint gondolnánk.

Tanítványi körök Krisztusban, Krisztusért

Budaörsön kis csoportokban épül a gyülekezet

A Pest megyei – idén január 1. óta ismét vármegyei – város főutcáján sétálva pár száz méteren belül két, láthatóan újabb építésű, impozáns épület vonja magára a figyelmet: az egyik az evangélikus templom, kicsit lejjebb pedig a parókia és a gyülekezeti terem. Utóbbiban kis csapat vár: Endreffy Géza parókus lelkész négy aktív hittestvért hívott el az évindító beszélgetésre. Hogyan él egy fiatal – huszonhat éve önállósodott –, fővárosközeli, remek adottságokkal bíró gyülekezet? Hogyan élnek együtt a tradíciók és a közösen megalkotott új rítusok? Milyen áldást hordoz a kis csoportokban lüktető gyülekezetépítő modell? A konfirmáció és az elköteleződés évének indulásakor jó példákat, hitelesítő történeteket mutatunk fel gyülekezeti riportunkban.

A gyülekezeti terem asztalát Garádi Nóra, az asszonykör vezetője, Soltainé Bárczi Éva, a kézműveskör vezetője, Bajnóczi Judit számvevőszéki elnök, a diakóniai csoport vezetője, Pinkóczy Lászlóné, Zsuzsa hivatalvezető, hitoktató és persze a lelkész üli körbe. Endreffy Géza első szolgálati helye Budaörs, 1996-ban

frissen végzettként került ide. Parókia híján még nem is a településen lakott a feleségével, gyermekeivel.

A közösség villámsebességgel – a hivatalos öt év fele alatt – vált missziói gyülekezetből anyaggyülekezetté. Az agilis, remek szervezőkészségű, missziói lelkülettel megáldott lelkész Budaörs mellett

Törökbálintot, Biatorbágyot, Herceghalmot is gondozza. Az egyházközség első felügyelője, Garádi Péter nagy segítségére volt Endreffy Gézának a kezdeti lépésektől fogva.

Templomuk kétszázhetvenhárom nap (egy gyermek fogantatásától a születéséig tartó idő) alatt épült meg, 2003-ban szentelték fel. Isten két kézzel adja áldását, s hálás szívek szorgoskodnak az evangélium terjesztésében Budaörsön Isten dicsőségére: az asszonykörben például négyen vannak teológiát végzett hitoktatók.

TANÍTVÁNYI KÖRÖK

Mitől különleges ez a huszonhat éves gyülekezet? – tesszük fel a kézenfekvő kérdést, mire vendéglátóink egymástól veszik át a szót. ►

Endreffy Géza kezdi a bemutatást: „Krisztus-központú közösségek alakultak, házaknál gyűlnek-gyűlünk össze az ige köré. Gyakorlatilag minden korosztály megtalálja a hozzá közel álló, az érdeklődésének megfelelő kis csoportot. Működik asszony-, baba-mama kör, kézműveskör, a fiatal felnőtteket pedig három kör is várja: van közösségük a fiatal felnőtteknek, akik még nem családosok, és az egyetemista ifjúságnak is, akik az ifibe már nem akarnak tartozni. Férfikörünk »Guruló Tanítványok GT« néven fut, hiszen többen is szeretünk motorozni, biciklizni. Baráti szálak is összekötik a tagokat, van, hogy együtt mennek színházba is – sorolja a lelkész. – A járvány alatti nehéz időkben alakult meg a diakóniai csoportunk, Fébé-sejtünk, és elindult ez a nagyon komoly szolgálat a szükségét szenvedőkért, a magányosokért. Vigyázunk a szolgálókra, hogy ki ne égjenek ebben, hiszen ilyenkor az ember meglátja, mekkora a szükség, az igény. Előfordult, hogy a lelkészi látogatásom közben látva a szükségét, szóltam az asszonykörnek, hogy vegyék föl a kapcsolatot az idős házaspárral, a férfikör pedig metssze meg a diófát, mert már átnyúlnak az ágai a szomszéd telkére. Miközben valóban átéljük a Krisztusban való egységünket és a szabadságot, a benne való szolgálatot és békességet, hitet és

távlatot, az örök élet reménységét, mi itt élünk a földön, itt vannak a hiányaink, szükségünk, de hisszük, hogy ezeket Isten a másik emberen keresztül be is tudja tölteni. Az első gyülekezeti felügyelővel, Garádi Péterrel úgy gondoltuk, hogy az istentisztelet legyen az a közösségi alkalom, amely a különböző körök és csoportok természetes találkozási helye. Igazából csak az ifjúsági alkalom, a szerdai bibliaóra, a konfirmációi előkészítő és az énekkari próba zajlik itt a gyülekezeti teremben. Gyakorlatilag az összes többi házi csoport. A saját lakás megnyitása pedig bizalmi pozíció, ami máris közelebb hozza az embereket egymáshoz.”

Maga a közösség teljes mértékben vegyes, különféle végzettségű és életkorú tagok alkotják. „A tehetősebb testvérek érzik annak a szükségét, hogy fölkarolják a kevésbé tehetőseket, szegényeket; ugyanis vannak ilyenek is a gyülekezetünkben és a szórványainkban” – árulja el Endreffy Géza.

AZ ELSŐ KONFIRMANDUS

„Nagyon izgalmas ez a teljesen újszerű gyülekezet! Akik a kezdetekkor itt konfirmáltak, itt kötöttek házasságot, keresztelték a gyerekeiket, azok ma már a kerek évfordulóikat ünneplik. A régebben konfirmáltak mind benne vannak a presbitériumban. Mivel a Budafoktól

való önállósodás után nem voltak megkövesedett tradícióink, az évek során találtuk ki az ünnepeink formáját. Ez nagyon frissé teszi a gyülekezetünk életét; most ébrednek bennünk és körülötünk ezek a kérdések. Judit, te vagy az első konfirmandusom” – adja át a szót a lelkész Bajnóczi Judit számvevőszéki elnöknek.

„A kilencvenes években házasodtam be egy evangélikus családba. A férjem szülei alapító tagok voltak itt. Miután Gézát meghívták lelkésznek 96-ban, az első konfirmáció 97 májusában volt. Éppen ez az időszak volt a hitre jutásom ideje. Jelentkeztem hozzá konfirmandusnak a házasságkötésünk után. Szerintem az az esketés is az első volt Géza szolgálatában. A közösség része lettünk, azt a tradíciót vittük, ahogyan a férjemék családja is közösségben élt, ők adták át a stafétát nekünk. Mi is ezt próbáljuk a gyerekeinkkel. Nekünk is fontos volt, hogy mind a három lányunk konfirmáljon, és remélem, az ő gyerekeik is viszik ezt tovább. Itt vannak velünk vasárnaponként a templomban is” – meséli Bajnóczi Judit.

A konfirmáció fontosságát Garádi Nóra így foglalja össze: „Amikor erre sor kerül, az már erősen a serdülőkor. Van, aki valóban tudatosan megerősíti ilyenkor a keresztségét, amelyet kisgyermekként még tudatlanul kapott, és ekkor már tisztában van a hitével, tényleg befogadta Krisztust. Más pedig a család kérésére vesz részt rajta. De arra jöttem rá: nem baj, ha jön egy lázadó korszak, és elmennek más irányba a gyerekek, esetleg nem járnak templomba sem – mert amit itt kaptak, az nyomot hagy. Van választási lehetőségük, kaptak ismereteket arról, hogy kicsoda az Isten, kicsoda Jézus Krisztus, és mi is az evangélium. És amikor messze kerülnek, vagy krízishelyzetben vannak, tudnak hova visszakanyarodni.”

Endreffy Géza hozzáfűzi: „Mivel szórványaink is vannak, képtelenség lenne hetente összehozni a gyermekeket. Havonta egyszer gyűlünk össze jó négy órára. Együtt sütünk pizzát, kirándulunk, filmet nézünk, és mindezek után van idő beszélgetni. A csoportvezetők pedig már a konfirmációkor hívogatják az ifibe a gyermekeket. Jókedvet csinálnak hozzá! A Budai Egyházmegyében már működő példát vettem át lelkésztársaimtól: szeptemberben kezdjük a felkészítést, és a következő év októberében van a konfirmáció. A nyári táborunk nagy

létszámú, és a konfirmandusoknak »kötelező«. A konfirmációs anyagban megyünk tovább, sok kérdés előkerül, ott kezdik megfogalmazni a konfirmandusbizonyosságtételüket. Miközben kétszáz ember van körülöttük, megérik a gyülekezeti életnek az ízét és a jóságát, és ebben szocializálódnak. Megéri őket a személyes elköteleződés. Barátságok, szerelmek is születnek a közösségekben, és ez nagyon jó.”

„Nagy élményem volt, mikor három konfirmandus lányt vittem autóval hazafelé a nyári táborból, és hallottam, hogy nem lányos dolgokról beszélgetnek, hanem a délelőtti ígéről – fűzi tovább a gondolatot hálával Soltainé Bárczi Éva, aki katolikusként ebben a gyülekezetben talált rá az evangéliumra, férje temetése kapcsán. – Jó érzés volt, hogy foglalkoztatja őket, hogy ennyire nyitottak az Isten ígéje iránt. Mi 2008-ban kerültünk a gyülekezetbe. Amikor az első konfirmáción részt vettem, annyira megható volt, hogy arra kértem Istent: csak éljem meg, hogy az első unokám konfirmáljon. Most ott tartunk, hogy ez jövőre megtörténik.”

Pinkóczy Lászlóné, Zsuzsa húsz éve dolgozik itt. Nyolc éve óraadó hitoktató, sokat van gyermekközegben: „Számomra is egyértelműen elköteleződés a konfirmáció. Pontosan azért, amit a lelkész úr is elmondott. Azt látom, főleg a nyári táboros együttlétek után, hogy sokkal nyitottabbak, befogadóbbak, sokkal jobban odafigyelnek a gyerekek, hogy mit is tanulunk, mit is akarhat Isten mondani.”

Mi adja a motivációt az ennyire aktív kis csoportos gyülekezeti munkához? – érdeklődünk. „A kis csoportban van arra lehetőség, amire nagyobb térben nincs: hogy kötetlenül beszéljünk, egymás hite által épüljünk, olyan kérdéseket tegyen fel az ember, amelyeket esetleg nagyobb körben nem merne. Évente kétszer csendeshétvégére megyünk Nórához mi, nők. Ott a kis csoportos beszélgetésen az a tizenöt ember három-négy fős csoportokban vonul el, hogy mindenki meg merjen szólalni. Főleg az újaknak, a bátortalanabbaknak, fiatalabbaknak nagy segítség ez” – vélekedik az asszony.

Garádi Nóra tradicionálisan evangélikus család sarja. Hite mélyen gyökerezik. „Az erősségünk abból is fakad, hogy nem gondoljuk, hogy »mindenható« a lelkészünk. Nem tud mindenkivel ő foglalkozni. Fontos azonban, hogy csapatban

tud gondolkodni, tudja a centrális körben lévőket aktivizálni. Szól például nekünk, hogy itt van egy hölgy, aki szeretne csatlakozni, és mi föl vesszük vele a kapcsolatot. Áldásos dolgokat tapasztalunk meg így, s ez a Szentlélek munkája. Mi csak hálásak vagyunk, hogy az eszközei lehetünk.”

„Sok minden aktivizálhatja a közösség tagjait, lehet ez egy közös munka, akár a templomtakarítás is, lehet a közös főzés, motorozás vagy akár a disznóölés, amire mostanság készül a GT-férfikör. De tudunk gyászfeldolgozó csoportba is integrálni valakit, ha éppen ezzel az

nem kapcsolódnak be a gyülekezetbe – folytatja Endreffy Géza. – Amikor Nóra bátyja, Péter [Garádi Péter – a szerk.] volt a felügyelő, bevezette, hogy évente egyszer elmentünk Révfülöpre, Szárszóra, Albertirsára úgynevezett MAG-találkozóra. Egy hétvégén a különböző körök beszámoltak az elvégzett munkáról, a terveikről, a létszám alakulásáról, a problémáikról, örömeikről. A járvány ezt sajnos elvitte, de a meglévő igény miatt most újjáéledt.”

Ki mit vár, kér erre az évre? Pinkóczy Lászlóné, Zsuzsa vágya, hogy a gyülekezet úgy szóljon és cselekedjen, hogy az-

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

élethelyzettel küzd. Mindenki hozza a csoportokba a saját egyéniségét, hitét. Ez is olyan kohéziós erő, ami a Szentléleknek tudható be. És természetesen az ige van a középpontban, hiszen anélkül ez értelmezhetetlen; ige nélkül csak nyugdíjaskör, kirándulókör lehetnénk” – összegezz a lelkész.

ÁLMOK, VÁGYAK 2023-RA

Nem nagy a gyülekezet, pontosabban nem növekszik robbanásszerűen, ám azoknak a köre, akik egyre jobban vágyódnak Isten igazsága és szeretete után, gyarapszik. „Jelenlegi felügyelőnkkel, Forintos Péterrel építkezünk a meglévő alapra. Szeretnénk odafigyelni arra, hogy befogadó közösség legyünk, ne legyünk belterjesek. Sokan vannak a látókörben. Köztük azok is, akik tetmetni, esketni, keresztelni jönnek, de

zal Isten nevét dicsérik. Bajnóczi Judit tervei a misszióhoz kötődnek: szeretné, ha a gyülekezet jobban be tudna kapcsolódni a város életébe. Soltainé Bárczi Éva fohásza, hogy maradjon meg a gyülekezet ilyen szeretetben, ahogyan egymásra néznek, és szeretik Jézusban egymást. Garádi Nóra még többet kér Krisztusból, és ébredést a szívekben.

És a lelkész? Endreffy Géza hálás a különböző körök vezetőiért, az aktív tagokért, az egész gyülekezetért, mert őket az Isten adta neki pásztorlásra. Tudja, lesznek krízishelyzetek, de azt is tudja, hogy ezek nélkül nem erősödik meg a hit. Ő is ébredést kér, amely elkötelezett embereket igényel. Isten ajándéka, hogy sokan vannak Budaörsön Krisztus szolgálatában. A szószék alatt és előtt ülő gyülekezet él, mozog.

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

Visszaölelni őt

Zsolt 131

Ami túl nagy és elérhetetlen. Arra vágyik sokszor a szív. Nem szelektál, nem racionális, nem érvel, hanem egyszerűen és nagyszerűen: vágyik. Ilyenkor felfuvalkodik, ilyenkor hevesebben lüktet, ilyenkor zakatol. A szív már csak ilyen, ha arra törekszik, ami elérhetetlen számára. Néha világmegváltó gondolatok, néha a legprimitívebb érzések, néha egy kis szerelem, néha egy kis szeretet, néha egy kis fájdalom, néha egy kis boldogság. Néha hit, remény, szeretet. E három. Mely még a leghatalmasabb szívnek is kihívás olykor. Pedig tudjuk, „jól csak a szívével lát az ember”.

azért is, mert egy egész életet meg lehet úszni úgy, hogy az ember csak a felszínt kaparássza. Minden adott hozzá, hogy egész emberi életek meneküljenek jól felöltöztetett alibikbe, ahelyett hogy szembesülnének a valóság sokkoló arcával.

Nagyon nehéz ez a fajta tükörbe nézés, ez a fajta kínos csend. De életet menthet. Mert a nyugalom, a megérkezés, a megnyugvás, a lecsendesedés megtartóerővel bír. Nincs nagyobb csoda, mint amikor egy síró gyermek megnyugszik az édesanyja kezében, miután rosszat álmódott, vagy csak egyszerűen nyugtalan, vagy érthetetlen, értelmetlen fájdalommal küzd. Istennél az ember háborgó lelke nagyon hasonló módon csendesül el. Éppen azzal a dinamikával, ahogyan Jézus lecsendesíti a tengert. És ez a gyermeki lélek – a megnyugodott és éppen ezért őszinte – képes újra hálát adni, újat kezdeni és odabújni az Atyához és átölelni őt, visszaölelni őt.

Inkább álljunk ellen a kísértésnek. Inkább arra figyeljünk, ami igazán lényeges, inkább arra a hangra rezonáljunk, amely feltölt, mintsem arra, ami lenyom, megkötöz, megbénít, felkavar. Áldás ez, amelybe beleállhatunk. Békesség ez, amelyre szövetkezhettünk. Áldás, békesség!

Most és mindörökké. A kettő együtt. A bizalom a jelenben elengedhetetlen az életünkben. Bizalom abban, hogy ami történik velünk, annak van értelme, célja. Bizalom abban, hogy nem véletlenek so-

rozata egy-egy napunk, hanem van kifutása, kiteljesedése. Nem mindegy, hogy ébredésünk, álmaink, összegereblyézett terveink kinek a kezében futnak össze. A mennyei kéz: a bizalom keze.

Isten népe akkor tartott a helyes irányba, amikor az ő kezében tudta jövőjét, vándorlását, életének kereteit. A bizalom azonban, amelyről a zsoltáros szól, még ennél is merészebb: minörökké tart. Örökre szól. Nem csak holtomiglan-holtodiglan: örökön örökké. Ez a hit mindent felülíró perspektívája annak, hogy az Isten és az ember kapcsolata még az élet-halál küszöbön túl is élő marad.

Jézus megszületése, tanítása, halála, feltámadása éppen ezért minden idők csodája: mert reményt ad arra, hogy nem átmeneti a bizalomjáték, hanem örök. Nincs nagyobb bizalom, mint igent, áment mondani arra, amire, akire az Isten igent és áment mondott Jézusban. Mert nem is kérdés, sőt nem is válasz, hanem maga a létezés, maga a lét, maga a valóság az, aki miatt dobban a szív, nyílik a szem, megszeli a lélek. Őhozzá szelődül, aki van.

■ GÁNC S TAMÁS

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: FREEPK.COM

De kérdem én: akkor van olyan, hogy valaki szívvak? Van olyan, hogy valaki se hall, se lát, hanem kevély a tekintete, és csak megérzései vannak, de igazán a tudatossága, az érett, felnőtt hite hiányzik? Isten, aki a szívek ismerője, vizsgálója, sőt ítélője is, éppen annyit kér tőlünk, amennyi elvárható. Pontosan annyi szívdobbanást, szívrobbanást, amennyi az élethez – és az örök élethez kell. Elérhetetlen célokat, erőn felüli utat nem kér.

A jézusi út: az elég útja. A kereszt útja: az egyetlen középút. A szív akkor dönt jól, ha nem akar többet, a szem akkor néz jó felé, ha a hegyek felé tekint, ha az ég felé bámul. A szabadítás onnan jön. A hegyről. Az égből. Felfuvalkodottság, kevélység, törekvés valami másra, mint ami van, és aki van: több mint vétek. Tévedés. Tévesztés. Cél nélkülség. Céltalanság. Uram, irgalmazz! Krisztus, irgalmazz! Uram, irgalmazz!

Mint anya a gyermekét. Úgy csendesíteném le a lelkemet. De nem mindig sikerül. Sokszor nem rajtam múlik, még többször: igen. Mert nagy ám a kísértés a zajra, a hangzavarra, a káoszra, a zavarosra. Nemcsak azért, mert ott könnyebb halászni, hanem

Minden sivatag egy kutat rejt valahol

Varga Gyöngyi az év igéjéről – az Ószövetség tükrében

„Te vagy a látás Istene” – vallotta az Ábrahám gyermekét a szíve alatt hordó, mégis menekülésre kényszerülő Hágár a pusztaban a Lahajrói-kútnál. Az idei év igéjéül választott mondat ószövetségi háttéréről, a nők társadalmi helyzetéről és a pusztai kutakról dr. Varga Gyöngyivel, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Ószövetségi Teológia Tanszék tanszékvezető docensével beszélgettünk.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– Az ószövetségi történetekben sokszor olvashatunk arról, hogy a férfiaknak több feleségük is volt. A Krisztus előtti évszázadokban mennyire volt bevett szokás a többnejűség?

– Teljesen elfogadott volt. Az ókori Izraelben a babiloni fogság előtti időszak, tehát a Krisztus előtti 6. század közepe után kezdett lassan háttérbe szorulni a poligámia. A tehetősebbeknek mellékfeleségei vagy akár több egyenrangú felesége is lehetett. Ennek háttérében valószínűleg az állt, hogy sok nő halt meg gyermekágyi lázban, az édesanya nélkül árván maradt gyermekeket azonban fel kellett nevelni.

– Mózes első könyvének 16. fejezetében olvashatunk először Hágárról, Ábrahám – akkor még Abrám – feleségének, Sárának – akkor még Szárainak – az egyiptomi szolgálójáról. Mivel Sárának nem született gyermeke, „fogta szolgálóleányát” és „férjéhez, Abrámhoz adta feleségül”, hogy szüljön neki fiúgyermeket. Ebben a helyzetben Hágár egyenrangúvá vált Sárával?

– Még véletlenül sem. Hágár több szempontból is hátrányos helyzetben volt. Egyiptomiként az izraeliták között teljesen kiszolgáltatott idegennek számított. Nem tudjuk, hogyan került Ábrahám családjához. Az egyik feltevés szerint rabszolga-kereskedelem révén, bár egyes bibliakutatók azon a véleményen vannak, hogy Egyiptomból a család hozta magával. Másodsorban szolgáló volt. Valójában egy tulajdontárgy, ráadásul egy másik tulajdontárgy, mivel Sára Ábrahám feleségeként annak tulajdonát jelentette. Harmadrészt pedig szolgálóként „csak” egy nő volt. Az ókori Kelet társadalmában általános volt, hogy a feleség szolgálólányainak – mint egy háremben – bármikor a ház urának rendelkezésére kellett állniuk.

– Az így született gyermekek egyenrangúak lettek a feleségtől született gyermekekkel? ▶

CASPER NETSCHER: SÁRA ÁBRAHÁM ELÉ VEZETI HÁGÁRT (1679)

– Az apa a nevére vehette a szolgától vagy a másodfeleségtől származó gyereket. Erre az ókori keleti jogszabályozás lehetőséget adott, például Hammurábi babiloni király törvényei is részletesen szabályozták ennek a módját. Ha az adoptálás megtörtént, az utód egyenrangúvá vált a többi gyerekkel, és ugyanazok a jogok illették meg.

– Hágár esetében így a születendő Izmael lett az elsőszülött a családban.

– Az ókori izraeli jogszokás szerint pedig őt illette volna meg az atyai áldás.

– Ennek tükrében Sára azért is piszkálódott Hágárral, mert nem akarta, hogy Izmael legyen az elsőszülött? Még mindig reménykedett abban, hogy neki is lesz gyereke?

– Valószínűleg igen. Sára az asszeratív, azaz önérvényesítő viselkedés tipikus példája. Először kétségbeesik, mivel az Ábrahámra tett ígéret nem teljesedik, annak ellenére, hogy az Úr megígérte: anynyi utódja lesz, mint égen a csillag. Teltek

a hónapok, de nem történt semmi, így aztán a saját kezébe vette sorsának az irányítását. Azért is volt ennyire fontos ez a kérdés a számára, mert az ókori társadalomban szinte elvárás volt, hogy a nők szüljenek – és lehetőleg fiúnak adjanak életet. Az a nő, akinek nem született gyermeke, a közösség szemében lényegében lenullázódott. Ráadásul a meddőség válóok is lehetett. Csak zárójelben jegyzem meg, hogy a férfiak impotenciájáról egy szó sem esik a Bibliában, ezt a lehetőséget fel sem veti a Szentírás.

– És ha egy anyának lánya született?

– Az a család fenntartása szempontjából egy picit jobb helyzetet jelentett, mert a lányok is jó munkaerők voltak, csak sokkal több gond volt velük. Egy későbbi hagyomány, a *Sírák fia* könyve a 42. fejezetben, a 6–11. versekben nagyon szemléletesen leírja, hogy a lányos apa soha nem nyughatik, mert amíg kicsi a lánya, addig óvja-védi, amikor tinédzser lesz, az érényeire kell figyelnie, amikor

pedig már eladósorba kerül, az apának az okoz gondot, hogy kiházasítsa. És fontos szempont volt, hogy jól házasítsa ki. Ugyanis a vőlegénynek a lányért jegyajándékot kellett fizetnie, ami tulajdonképpen a menyasszony családja számára egy jelképes hozzájárulás volt a kieső munkaerő kompenzálására.

– Mózes könyvének 16. fejezetében úgy folytatódik a történet, hogy Hágár megtudja, gyermeket vár, emiatt elkezd csúfolni és alázni asszonyát, vagy ahogy Sára panaszkodik Ábrahámnak: „...látja, hogy teherbe esett, és nincs előtte becsületem.”

– Sára pedig Ábrahámot hibáztatja a kialakult helyzetért: „Miattad ért engem sérelem” – vágja oda neki. Ez is egy tipikus lélektani reakció, tulajdonképpen projekció, azaz kivetítés. Sárának lelkiismeret-furdalást és haragot okoz a meddősége, és ebben a Hágár miatt kialakult szorult helyzetében önmagát kell igazolnia. Ábrahámnak tesz szemrehányást, mondván, hogy ha normális házasesetlet élhettek volna, akkor feleségként nem került volna ebbe a kínos szituációba, és nem szégyenült volna meg mások, de leginkább a szolgálója előtt. Sára viselkedését még inkább megértjük, ha nem feledkezünk el arról, hogy az ókori keleti társadalmak mindennapjai a tisztesség és a szégyen két pólusa köré rendeződtek. A nő tisztessége az, ha az elvárásoknak megfelelő családi életet él, és fiúgyermeknek ad életet, de legalábbis az elsőszülött gyermek fiú. Ebben a versengő helyzetben az állapotos Hágár, aki társadalmi szempontból egy senki, tisztességben Sára fölé helyeződik, miközben Ábrahám szemében is édesanyaként magasabb pozícióba kerül, mint a hitese feleség, aki viszont nem anya.

– A Biblia tanúsága szerint Ábrahám nem szól bele az asszonyok dolgába, hanem a feleségére bízta a dolgot: „Hiszen a te szolgálóleányod, a te kezdedben van: csinálj vele, amit jónak látsz!”

– Hágár pedig úrnője büszkeségének áldozatává válik: Sára a féltékenységében addig gyötri és nyomorgatja a szolgálóját, míg az elmenekül tőle. Hágár minden bizonnyal a pusztán át hazája, Egyiptom felé vándorol. Az elbeszélő szükséztlenül csupán azt jegyzi meg, hogy elfutott, és vándorútján később egy forráshoz ért.

– A pusztán nagyon sok bibliai történet kiemelt helyszíne. Miért lett ennyire jelentős?

– A puszta a bibliai gondolkodásmódban az a hely, ahol az ember teljesen elzárva a világtól már csak az Istenben bízhat. A héber nyelvben a *pusztaság* és a szó közös töről fakad: *midbar* – *dabar*. Ez is arra utal, hogy Isten szava éppen az elhagyatottság, a kilátástalanság, a nagy szomjúság és nagy szomorúság idején ér el az emberhez. Ebben a helyzetében szólítja ki őt a pusztaságából. Hágárra is így talált rá Isten angyala. Hágár egyébként az első nő az *Ószövetségben*, aki Isten követével találkozik. Utána hamarosan Sára a következő, akinek megjelennek Isten követői.

– **Egy forrásnál. Ennek is van szimbolikus jelentése?**

– Igen. Minden sivatag egy kútat rejt valahol, és nagyon szép, hogy több bibliai személy élete egy pusztai forrás közelében jut fordulóponthoz. A héber nyelvben a *forrás* és a *szem* szó egy töről fakad: *'ein* – *ajin*. Hágár történetében a forrás a látás helyszíne. Itt mondja ki Hágár – akinek neve egyébként azt jelenti: „idegen, bujdosó, úton levő” – ezt a vallomást, hitvallást: „*Én is láthattam itt, aki engem látott.*” Szimbolikus az, ha belenézünk egy kútba, az eget láthatjuk...

– **Ráadásul Hágár a kútnál Isten angyalával is találkozott.**

– Aki úgy kezd el beszélgetni vele, hogy a nevéen szólítja őt. Az elüldözött, elhagyatott nő hirtelen rádöbben: nincs egyedül. Van, aki ismeri őt ebben az ismeretlen világban, van valaki, aki számotartja az életét, ezt a törékeny, céltalan embersorsot. A folytatás is különleges, mert az angyal az emberi lét két legfontosabb kérdését teszi fel a menekülő nőnek: „*Honnan jössz, és hová mégy?*” Hol vannak a gyökereid, mi a múltad? És milyen reménység viszi előre lépteidet? Minden vándornak tudnia kell, hogy honnan indult el, és merre tart útján: ez a puszta törvénye is, így nem tévedhet el.

– **Hágár azonban a kérdésnek csak az első felére ad választ: „Úrnőm elől, Száraj elől futok.”**

– Mert az asszony csupán annyit tud, hogy honnan indult el, azt nem, hogy merre tart. Az angyal szava azonban határozott: „*Térj vissza úrnődhöz, és alázkodj meg előtte!*” Nincs más út Hágár előtt, mint a visszafordulás és az alázat útja. Oda kell visszatérnie, ahol a gondok kezdődtek. Nem lehet elmenekülnie. Vállalnia kell a sorsát valami nagyobb cél érdekében. Nincs tovább út előre, csak visszafelé. A forrás a határ.

– **Akkor hát a hátrafelé az előre? Hogyan lehet engedelmeskedni ennek a felszólításnak?**

– A születendő gyermekéért felelősséget hordozó asszony csak úgy képes vállalni az újabb megaláztatásokat, a gyűlölet légkörét, a sérelmeket, ha valami nagyobb cél vezet. Ezért újra szól az angyal: „*Nagyon megsokasítom utódaidat, annyira, hogy meg sem lehet őket számolni.*” Egyszer ez a kijelentés korábban már Ábrahámnak is elhangzott. Az ígéret erő.

– Mert valójában az is. A kút neve *Beér-Lahajrói*. A *beér* szó kutat jelent. Az élő kútja, aki lát engem. Hágár hitvallása – „*Te vagy a látás Istene*” – egyedülálló, az *Ószövetségben* rajta kívül senki más nem nevezi el Istent. És ha ehhez még hozzávesszük, hogy ő nő, ráadásul egy idegen szolgáló, akkor egészen döbbenetes teológiai ritkaságra bukkanunk. Az *Ószövetség* több helyen beszél arról, hogy az ember, aki Istent látja, halál fia. Hágár látta az Istent, az Élőt, és életet kapott.

JAMES ECKFORD LAUDER: HÁGÁR (1857 KÖRŰL)

Erő a holnapok vállalásához. Hágár esetében a születendő fiúgyermek a cél és a bizonyíték arra, hogy Valaki komolyan veszi egy asszony sorsát. Az *Izmael* név jelentése „Isten meghallgat”. Az angyal ígérete szerint *Izmael* erős, harcos férfivá érkezik, és egy szilaj nép atyjává lesz egykor.

– **Hágár pedig válaszul csak annyit mond: „Te vagy a látás Istene.” Ez úgy hangzik, mint egy megtérés.**

Reményt, jövőt, távlatot. Az angyaljelelésben maga a Láthatatlan vált láthatóvá számára. Azzal az Istennel találkozott, aki látja az embert: a gondjait, nyomorúságát, mindennapi küzdelmeit, vágyait. Azzal az Istennel, aki szabadítására siet, visszatéríti az élet sűrűjébe, megmenti a másoktól és önmagától való menekülés kényszerétől. Az ajándékozó Istennel.

■ BODA ZSUZSA

JANUÁR 22. – A MAGYAR KULTÚRA NAPJA

Weöres Sándor két csöndje

Száztíz éve, 1913. június 22-én született, s 1989. január 22-én halt meg Weöres Sándor. A Petőfi-bicentenárium mellett evangélikus szívünk számára öröm, hogy e kiváló költő, író, műfordító életműve is figyelmünk fókuszába kerül idén, az évfordulón. Ezért is emlékezem meg róla, egyik kedvenc költőmről már most, az év elején, halálának évfordulója alkalmából.

kérdéseket anélkül, hogy valaha is kacífántos lett volna. Mestere a szónak.

Köztudottan macskabarát volt feleségével együtt. Egyszer láttam egy vele és Károlyi Amyval készült tévéinterjút. Miközben felelgetett a hozzá intézett kérdésekre, a képbe minduntalan bele-belesétált egy jól tartott, elégedett, kényes cica. Látszott, hogy szeret és

Pomogáts Béla irodalomtörténész a *Cre-dóban*, egyházunk folyóiratában (Weöres Sándor macskái; 2013/4. szám).

Weöres Sándor ismerte a szerelem ábécéjét, utat mutatott a teljesség felé, énekelt a határtalanról. Imájában, *Két hajnali himnuszában* oly egyszerűen és magától értetődően vallja meg, hogy ez az egész mindenség a teremtő Istené. Ajkunkra adja a szót, hogy mennyei Atyánkat a teremtettségbe való belefeledkezés meghitt, intim, szent pillanataiban köszöntsük.

Egy időben az egyik budai hegy tetején laktam. Steril csend vett körül. A ház a város felett; kilépve az erkélyre mindenfelé csak ég, erdő, fellegek. Magány, gondolatok tolongása. Élet és halál súlyának első, felnőttkori megtapasztalása. Átmenet az egyik életszakaszból egy másikba, küzdelem, harc, könnyek, megnyugvás. Isten felé nyújtózó hitbéli hullámvasút. Valahogy akkor talált rám – nem hiszek a véletlenekben – az azóta is kedvenc versem. „Tudtam”, hogy ez nekem íródott! Kimásoltam, kivettem a bejárati ajtómba belső oldalára, hogy mindig szem előtt legyen.

Azóta sok év eltelt. Már „idellent”, a zajos belvárosban élek. Itt más az ég, a felhők, nincs erdő. Pláne nincs steril csend, és más az élethelyzet, a feladat is. De az a vers velem maradt. Mert a lényeg, szerencsére, nem változik mégsem. A változóban ott az Örök, aki hegyen, völgyben, viharban, napsütésben, erdőben és szmogos nagyvárosban velem van. Szól, csak figyelniem kell, hogy meghalljam. Mert a kérdések most is tolonganak, és még sok válaszra van szükség. A csendemért felelős vagyok; lehet a kincsem, amit benne találok, vagy eltékozolhatom, és egy nap bänni fogom, hogy nem vigyáztam rá.

Hadd adjam most tovább, hátha másnak is segít, ha a zaj, a zűrzavar egyre nagyobb „kint” és „bent”: a *Két csönd* című versben szépen rajzolt költői kép irányba állít. Rálátást ad a részekben elveszőnek az egészre, felemeli a tekintetet, s megnyugtató: nincs baj.

■ S.-K. D.

Talentumokkal gazdagon megáldott művész az, akinek költészete generációkon át megszólító. A *Bóbita* és a *Csiribiri* Halász Judit hangján az egyik első koncertműve, amelyben részem volt. Szerencsésnek érzem magam, hogy anyanyelvemet ízlelgetve ilyen verssorokkal és titokzatos, mókás szavakkal – mint bojtortján, lajtorja, zabszalma – nyílt ki a csodák birodalma. Dallamos sorok, játékos rímek, mesés képek, tündérek, szárnyas malacok, koboldok világa. Micsoda talentum, aki gyermekverseivel már a legkisebbeket egy életre megnyerheti a vers, az irodalom varázslatának!

A szombathelyi születésű költő, a pápai, majd a csöngői evangélikus elemi iskola egykori kisdíákja, a filozófia-esztétika szakon diplomát szerzett bölcsész, akit kétszer is jelöltek irodalmi Nobel-díjra, szavakba öntötte a leghatalmasabb, örök dolgokat, a mindenség titkait, az élet értékeit, a mulandóság mibenlétét, a hitet, az érzéseket, a bölcsességet és a

szeretve van, nem zavarja a kamera és a felhajtás, olyannyira nem, hogy gazdái iránti háláját a nagyközönség elé kívánta tárni. A híres költő házaspár pedig szerény, kedves, derült arccal nyugtázta, hogy Istennek e csoda kis teremtménye figyelmet követel. Ez a jelenet csak még jobban aláhúzta, milyen harmóniában élt a költőpár, milyen lelkiület ihlette Weöres Sándor világméretű, hogyan tudott úgy írni, ahogyan tette.

Jó ember, tiszta lélek, aki nem tartotta meg magának kincseit, hanem ahogyan a példázat tanítja, bőkezűen, meg sokszorozva adta, osztotta szét. „Angyali természetű költőként” emlékezik rá

KÉT CSÖND

*A hegylejtői házat
körülkeríti erdő,
körülkeringi felhő.
Az ajtajában összeér
a külső csend s a belső.*

A Sándy Gyula által tervezett evangélikus templom (1929)
a Horthy parkból nézve az 1930-as évek elején

Kurucos város evangélikus polgármestere

Kaposvár lutheránusainak krónikájából

A város a 18. század közepe óta Somogy vármegye székhelye. Az 1703-tól mezőváros lakóinak túlnyomó többsége a 18–20. század folyamán római katolikus vallású volt. Ezért is figyelemre méltó, hogy százötven éve, 1873-ban evangélikust választottak polgármesterré. Bárány Gusztáv a 19. század közepétől 1886-os haláláig a kaposvári, illetve az egész somogyi közélet meghatározó szereplőjeként, egyúttal az 1848-as függetlenségi irányzat egyik vezéregyéniségeként írta be magát a helyi történelembe.

Kaposvárott az evangélikusok száma és aránya a 19. század közepétől sokáig meglehetősen kevés, illetve szerény. Az 1851-ben még mindössze 3447 lakosú vármegyeszékhelyen 29 evangélikust (0,84%) vettek számba. A következő évtizedekben már nagyságrendekkel több lutheránus élt a város határain belül: 1890-ben 256 (2,04%), 1900-ban 426 (2,33%), 1910-ben 528 (2,2%).

TÚZOLTÓSZERTÁRBÓL ISTEN HÁZA

A felekezet városi híveinek az 1920-as évek végéig nem volt saját szakrális épületük. A szintén kisebbségben lévő helybeli reformátusokkal 1902-ben megállapodtak, hogy közös (de nem egyesült) gyülekezetet alkotnak. Mindkét felekezet a reformátusok templomában tartotta is-

tentiszteleteit. A lélekszámban és anyagiakban gyarapodó evangélikusok 1916. július 1-jén önálló gyülekezetet alapítottak, és rövidesen imaházat is béreltek maguknak – a városvezetés jóvoltából az első három évben térítés nélkül. Utóbbi testület döntésének indoklása példaértékű:

„A város képviselőtestületét véghatározatának meghozatalánál vezette azon indok, hogy Kaposvár rendezett tanácsú város közönsége minden törvényes vallásfelekezetet hozzáfordulás esetén pénz vagy telek átengedéssel eddig is segítette, mert a vallásos élet istápolyozását mindenkor, különösen pedig a most dúló háborúban a köz elsőrendű feladatának tekinti.” ►

FOTÓ: KISS TAMÁS

Az evangélikus templom ma

A gyülekezet a számos, időlegesen katonai célra igénybe vett épület miatt a Teleki utcában 1891-ben emelt egykori tűzoltószertárt rendezte be. A földszinten lévő nagyteremben – ahol karzatot is kialakítottak – tartották az istentiszteleteket, az emeletet lelkészlakásként hasznosították. Az épületet 1917. január 21-én szentelte fel Kapi Béla püspök.

A vármegyeszékhely evangélikusainak közgyűlése 1925 májusában határozott saját templom építéséről. Kaposvártól és Somogy vármegyétől egy több mint ötszáz négyszögöles telket kapott a gyülekezet a néhány év múlva Horthy Miklósról elnevezett – ekkortájt kialakítás alatt lévő – park nyugati oldalánál. A település első evangélikus temploma

négy év múlva már fogadhatta a híveket. A kultuszminisztérium, az országos egyház és az egyházkerület is jelentős adományokkal segítette az egyházközséget. Ennek ellenére az építkezés költségeire ötvenezer pengő kölcsönt kellett felvenniük, az egyházi adót pedig kétszeresére emelték, a hívektől ráadásul adományokat kényszerültek gyűjteni. A Sándy Gyula műegyetemi tanár által tervezett templomot Kapi Béla szentelte fel 1929. június 23-án.

A jellegzetes vörös téglás, görögkereszt alaprajzú épület eklektikus és szecessziós jegyeket is mutat, például megjelennek rajta a magyaros növényi díszítések. Korunkban a templom Kaposvár egyik helyi védelem alatt álló épülete.

KAPOSVÁR FÜGGETLENEDÉSI TÖREKVÉSEI

A mezőváros 1848-ban „rendezett tanácsú” státuszt kapott, ami jelentős belkormányzati jogkört jelentett, ám 1851-ben megfosztották ettől. Az 1867-es osztrák–magyar kiegyezést követően kialakított jogi keretek (főleg az 1871-es úgynevezett első községi törvény) a település számára ismét lehetővé tették a járási főszolgabírótól való függetlenedést és közvetlenül a vármegyei alispán alá tartozást.

A mezőváros vezetésének '48-as függetlenségi szellemisége jelentős ellenzéki erőt jelentett. Ez az 1869-ben tartott országgyűlési választásokon is megmutatkozott, ugyanis a kaposvári kerületben az emigrációban élő Kossuth Lajos kapta a legtöbb voksot. (A „turini remete” bár udvarias levélben megköszönte, de természetesen nem fogadta el a megtiszteltetést.)

A vármegyeszékhely szavazati joggal bíró, kurucos lelkületű polgársága az 1873-as (ekkor tehát már másodszori) rendezett tanácsúvá váláskor a '48-asokat juttatta többséghez a képviselő-testületben is. A felfokozott választási hangulatban a főispán a katonai erő bevetését sem tartotta kizártnak a kedélyek lecsillapítására, de végül erre nem került sor. A február 12-i tisztújításon az evangélikus Bárány Gusztáv ügyvédet juttatták a polgármesteri székbe.

Bárány nem a jövedelme alapján számított tekintélyes polgárnak: 1872-ben mindössze tizennyolc forint állami egyenes adót fizetett, ez pedig a Kaposvár rendezett tanácsúvá alakulása mellett szavazó 698 adózó közt a szerényebb mértékűek közé számított (az átlag hárminchat forint volt).

A „LÁNGESZŰ IDEALISTA”

A birtokos – *rendesi* előnevű nemesi – családban született Bárány Gusztáv Vrácsikon (1908-tól Újvárfalva) látta meg a napvilágot valószínűleg 1822-ben. (Ugyanitt született 1820-ban Noszlopy Gáspár, az 1848–1849-es függetlenségi háború egyik kormánybiztosa, utóbb gerillavezér, akit elfogása után 1853-ban kivégeztek. Róla az *Evangélikus Élet* 2022/21–22., június 5–12-i számának *Thesaurus* rovatában, a *Berzsenyi Dániel kézjegye somogyi iratokon* című cikkben olvashattak.)

Bárány Gusztáv az evangélikus Bárány Boldizsár táblabíró és a szintén lutheránus Berzsényi Antónia gyermeke volt. Tizenegy évesen, az 1832–1833-as tanévben került a kaposvári gimnáziumba. Mindegyik grammatikai évfolyamot itt végezte, a negyediket 1835–1836 folyamán. Pesten folytatta tanulmányait, majd a pápai református kollégiumba járt, a harmadik évfolyamot 1842 őszén kezdte, és a negyedik évfolyamot is itt járta ki. Jogot tanult, osztálya egyik kitűnőségének számított. Pápán többek között Jókai Mór is az iskolatársa volt.

Bárányt fiatalon, 1849-ben választották meg Somogy vármegye első aljegyzőjének. Az 1849. augusztusi világségi fegyverletétel után kis birtokára vonult vissza, „szántott, oltott, aratott”, azonban nem tudott belőle megélni. Az 1861-es országgyűlési választásokon a csurgói kerületben szerzett mandátumot. Ügyvédi oklevelét 1862-ben hirdették ki Somogyban, majd főleg nemes családok jogi képviselését látta el. Az 1860-as években többek között a vármegye tiszti főügyésze volt. 1863 márciusától október végéig törvényszéki ülnöki hivatalt töltött be, és erre a tisztségre választották meg az 1867. április 25-i tisztújításon is. 1871-ig szolgálta így a vármegyét.

Kaposvár másodszeri rendezett tanácsúvá alakulásának időszakában, 1873. február 12-én Bárány Gusztávot választották polgármesterré. Egészen 1878-ig állt a város élén. Az 1877. évi vármegyei tisztújításkor a tiszti ügyészi, majd 1883-ban az első árvászéki ülnöki és az árvászéki helyettes elnöki tisztelet nyerte el; egészen haláláig munkálkodott a köz javáért. Hivatali feladatai mellett számos társadalmi szerveződésben működött

közre, többek között a kaposvári gimnázium választmányában. Polgármestersége után is fontos szereplője maradt a helyi közéletnek. Gyakran kérték fel ünnepi szónoknak, a vezetők számos alkalommal támaszkodtak véleményére. Az úgynevezett Népkör bankettjein tartott szónoklatai sokáig emlékezetesek maradtak.

Felekezetének szervezeti életében kevésbé játszott meghatározó szerepet, valószínűleg azért is, mivel ekkortájt Kaposvárott csak nagyon kevés lutheránus élt, egyházközséget sem alkottak. A vármegyeszékhely evangélikusai anyakönyvileg még Bárány halálának évében, 1886-ban is a mintegy harminc kilométerre fekvő ecsenyi evangélikus anyakönyvi kerülethez tartoztak, így elhunytát is itt regisztrálták.

Bárány Gusztáv Gönczi Rózával kötött házasságot; a feleség harmincnégy évvel élte túl férjét, kilencvenhárom évesen, 1920. február 15-én halt meg. Temetési költségeit Kaposvár vállalta magára.

Somogyország dualizmus kori egyik anekdotázó krónikása, Gruber János „lángeszű idealistának”, „rendkívül megnyerő modorú, egész élehetlenségig szerény úriembernek” írta le Bárány Gusztávot. Személyiségéről Roboz István nekrológja nyomán alkothatunk további képet: „Kritikája szigorú, de soha senkit nem bántott; éles ragyogó kard volt, de mindig a hüvelyben. Ha szíve nagyságban nem versenyzik eszével, tán jobban megél; tán fényesebb polczra jut, de szíve, mély érzése sokszor parancsolt agyvelejének s egy percig elosztotta azt, mi hetek fáradságának volt gyümölcse. A politikában hajthatatlan karaktere, ékesszólásával halommal arathatta volna a babérokat. [...] Idealista volt a szó szoros értelmében,

FOTÓ: LANGSFELD MÓR (HU-MNL-SML.XIII.14.)

Bárány Gusztáv az 1880-as évek elején

s eszméit nem realizálta a sivár élet! Gondolkodni tudott mélyen, igazán, de tettek ké nem érve csak lelkét bántották! Többnyire visszahúzódott a társaságtól, inkább szőlejében gyümölcsfájának hulló virágát siratá; de ahol megjelent, mindenütt tisztelve volt. A lélek tüze csak segítette elhervadni a betegség által úgy is megviselt testet. Még élhetett volna szívre, jósággra, hazafiúi erényekre e rendkívüli ember; de a végzet úgy akarta, hogy elébb váljunk meg tőle, mint gondoltuk, s tovább gyászoljuk, mint más közönséges embert! Oh, hiszen a haza volt mindene!”

Kaposvárott hunyt el 1886. december 4-én. A város Keleti temetőjében helyezték örök nyugalomra. A sírja azonban már nem azonosítható.

(A cikkben felhasznált levéltári források a Magyar Nemzeti Levéltár Somogy Megyei Levéltárának őrzetében található.)

(A témához kapcsolódó irodalom: Gruber János: Morzsák az ötvenéves asztalról, Kaposvár, 1925; Roboz István Bárány Gusztávról írt nekrológja, Somogy [hetilap], 1886. december 7.)

■ RÉCSEI BALÁZS

A szerző a Magyar Nemzeti Levéltár Somogy Megyei Levéltárának főlevéltárosa.

folto	betű	az ren. Levelet tanácsot	ak
János	János	Nyíránót aláírása	ak

600		D. János Lajosi	26.
601		Aradslis Nyír	11.
602		Vajda Pengra	101
603		N. Péter	8.
604	M.	Bárány Gusztáv	18.
605		Nyír György	21.
24. oldal			1855

A Kaposvár rendezett tanácsúvá alakulása mellett szavazók névsorában Bárány Gusztáv neve is feltűnik

Konfirmáció és elköteleződés

A Magyarországi Evangélikus Egyház 2023-ra meghirdette a konfirmáció és elköteleződés évét. Népszerű teológia rovatunkban ezúttal a tematikus esztendő programfelelősenek – személyes élményekkel egybeszővött – gondolatait adjuk közre.

Hatodikos koromból még élénken emlékszem azokra a péntek délutáni felszabadult percekre, amikor a konfirmáció óra előtt a tápiószentmártoni evangélikus templomban konfirmandustársaimmal játszottunk. Bebarangoltuk a templomot, felfedeztük minden érdekes zeg-zugát, hangos gyerekzsivajjal „laktuk be”. Akkor biztosan nem értettük még igazából a konfirmáció szó jelentését sem, nem-hogy azt, mit jelent az elköteleződés, az egyházhoz tartozás, az evangélikus keresztény identitás.

De ha nem is értettük a szavak jelentését, azt azért valahol éreztük, mennyire megfogott bennünket ez az új világ. Gyermeki lelkünknek új élmény volt a templom felfedezése, az 1970-es évek tankönyveinek vastag és érdes papírlapjai után a finom tapintású lapok érintése a Bibliában, a sok éneklés, és megkockázatom, hogy még az is hatással volt egyre

nyiladozó gyermeki értelmünkre, hogy az otthon elstogott imádságok után csak itt hallhattuk hangosan kimondva az Isten nevét.

AZ ELKÖTELEZŐDÉS MEGSZÜLETÉSE

Nem jártam hittanórára, nem volt élénk gyermekmunka a gyülekezetben, sőt a konfirmáció után lehetőségünk sem volt ifjúsági csoportba betagozódni, mert nem is létezett ifjúság a gyülekezetben. A lelkésznek nem volt módszertani segítsége, nem voltak gitárosok a gyülekezetben, és bizony lelkészünk vezetésével csak magunkban énekelgettünk, bár el tudom képzelni, képzetlen hangú falusi gyerekeként némelyikünk éneke elég nagy csalódást okozhatott jószívű és türelmes tisztelő bácsinknak. Persze ettől még az énekeskönyvi énekek közül legmélyebben az „Örök napom...” kezde-

tű, nem a legvidámabb ének maradt meg leginkább emlékeimben.

És természetesen a bibliai történeteket, a konfirmációs káté válaszait szó szerint meg kellett tanulnunk – itt az élénk és gyors gondolkodású, vizuálisan könnyen tanuló gyerekek előnyben voltak. Valljuk be, a többiek számára kinszenvedés lehetett a sok szó szerinti tanulás. Mégis, minden öröm és megküzdés mellett soha egy percre sem volt kétség számomra a konfirmációban megszilárduló evangélikus identitásom. Jó szívvel és hálával emlékezem vissza erre az életformáló élményre, amely egy életre megszilárdította bennem evangélikusságom tartalmi és formai kereteit.

KONFIRMÁCIÓ A MÁBAN

Persze az évek során az emlékek megőrzése mellett az is nyilvánvalóvá vált számomra, hogy a konfirmáció is folyamatosan változik. Lelkészként első konfirmanduscsoportom számára már a Lutheránus Világszövetség akkor kiadott új konfirmációi könyvéből fordítottam feladatokat, és azóta is rendületlenül kutatom az új formákat, az új lehetőségeket, az új megközelítéseket. Úgy érzem, ha az 1970-es évek végén az én lelkészem még eszköztelenül is annyi jószágot és ösztönös pedagógiai érzéket tudott mozgósítani önmagában, akkor nagy feladat számunkra is, hogy amit csak lehet, mozgósítsunk konfirmandusaink érdekében.

Gondoljunk csak arra, milyen hálások lehetünk azért, hogy ma már a konfirmáció nem az egyedüli egyházi és gyülekezeti esemény gyermekeink és fiataljaink életében: fontos és meghatározó eseménye az egész életen át tartó tanítványi létnek, és betagozódik a gyülekezet tanítói szolgálatába. Megelőzi a gyülekezeti gyermekmunka, az iskolai hitoktatás, átmenetet képez a gyülekezeti ifjúságba, és utat nyit egy olyan felnőtt keresztényi létre, amely valóban a Krisztus evangéliuma mellett elköteleződés egész életen át tartó megélése lehet.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: VÉCSEY BÁNK

Mindezen hála indító lehetőségek mellett azzal is számolnunk kell, hogy mennyire megváltozott társadalmi körülmények között történik ma már a konfirmáció. A felgyorsult élettempó, a családi, rokon és közösségi összetartozás meggyengülése, az iskolai terhelés növekedése egyre kevésbé ad lehetőséget arra, hogy a konfirmandusok felszabadultan, gyermeki örömmel vegyék birtokba a templomot.

Sok lelkészünk arról számol be, a családok számára már nem fontos, hogy a gyerekek minden héten részt vegyenek a konfirmációi felkészítésen, mert az már nem fér bele a családi logisztikába, a fiatalok többi szabadidős programjába. Régen magunktól elmentünk a konfirmációs órára, ma már szinte minden konfirmandusnak egyeztetnie kell a szüleivel, hogy mikor tudják elvinni őt, és mikor tudnak érte menni.

A digitális világ kihívásai között sem ugyanúgy reagálnak a mai gyerekek a tanítási módszerekre. Gondoljunk csak arra, hogy ma már nem könyvet lapozunk, hanem a telefon- vagy tablet kijelzőt húzogatójuk. Kevés dolgot tanul meg a ma embere kívülről, és képekkel, videókkal, applikációkkal próbálunk ismereteket átadni. De lehet, hogy a mai pedagógia és valláspedagógia módszertani újításait még nem kellő-

en alkalmazzuk a konfirmációban vagy úgy általában a gyülekezetpedagógiában. Közösségben, csoportban tanulni, együtt a bennünket érdeklő kérdésekre válaszokat találni, egymást meghallgatni, élményeket szerezni a közös tanulás során mind olyan lehetőségek, amelyek a hit „tanulása” közben is nagy segítséget jelenthetnek.

A mai kihívásokra csak úgy tudunk a gyülekezeti konfirmációi oktatásban is választ találni, ha nyitottakká válunk új módszerekre, és felfedezzük bennünk azokat az értékeket, amelyek kitűzött céljainkban segítségünkre lehetnek.

RÁTALÁLNI AZ ÜZENETRE – LELKI ÖNVIZSGÁLAT

Ma már számos olyan szociológiai módszer létezik, amelyek alkalmazásával sok visszajelzést kaphatunk arról, mit is jelent a konfirmáció mindannyiunk számára. De a szociológiai módszereknél van egy egyszerűbb, mindenki számára elérhető, mindenki által kipróbálható módszer arra, hogy mit hozunk magunkkal a konfirmációból. Ez a lelki önvizsgálat módszere.

Feltehetjük magunknak a kérdést: én mennyiben vittem és viszem magammal tovább azt, amit a konfirmációban kaptam, és saját magam is megvallottam? Mennyiben járja át életemet és lelkemet az Istenbe vetett hit? Hová és kihez fordulok,

ha akár örömben, akár nehéz helyzetben találok magam? Belenőt-e életembe az Istenbe vetett hit, átjárja-e gondolkodásomat és cselekvésemet Krisztus evangéliumi példája? Elfogadom-e Istentől, hogy ne én magamat, hanem ő engem tegyen igazzá és hitben járóvá?

„Mindenre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem.” (Fil 4,13) Magyarországi Evangélikus Egyházunkban a 2023. év teológiai fókuszában a konfirmáció és az elköteleződés kérdései állnak. Gyülekezeti, egyházmegyei, -kerületi és országos szinten is alkalmak, programok várnak ránk a konfirmáció és az elköteleződés témájában. Friss konfirmandusok, ifjúsági tagok, évfordulókat ünneplő gyülekezeti tagok gondolhatják végig, mit jelent a személyes életükben és közösségeikben is a konfirmáció.

Visszatekintünk konfirmációi hagyományainkra, eleink megvallott evangélikus hitére, de egyben előretétekintünk a jövő felé is. A konfirmációban a gyermekkorban – vagy akár a felnőttkorban – megismert hitünket visszük Isten elé, hogy a felnőttkori Istenhez tartozásnak lehessen egy ünnepi pillanata, egy olyan pecsétje, amelyre nekünk emberileg is nagy szükségünk van.

A *Filippi levél* jól ismert igéje a konfirmációt, a hitben való megerősödést a tradíciónál is magasabb szintre emeli: egész életünkben ebből az erőből táplálkozunk, egész életünkben ez az erő az, amely meg tud tartani bennünket.

A 2023. év sokat segíthet a magyarországi evangélikus keresztény hívő embereknek, gyülekezeteinknek és egész egyházunknak, hogy a konfirmációban hálát adjunk Isten bennünket kereső szeretetéért, és egész életünkre meghatározó identitássá és erőforrássá váljon, hogy az erőt és az életet tőle kapjuk. Az egyház tanítói, gyülekezetépítői és legfőképpen imádságos szolgálatának célja, hogy minden életkorban életünket meghatározó és megerősítő élmény legyen minden templomfelfedező, Bibliát lapozgató vagy Isten bűnbocsátó szeretetére való rácsodálkozás.

■ PÁNGYÁNSZKY ÁGNES

A szerző evangélikus lelkész, egyetemi adjunktus, az *Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Intézetének vezetője, a Magyarországi Evangélikus Egyház által 2023-ra meghirdetett konfirmáció és elköteleződés évének programfelelőse.*

Önként és dalolva a Mevisz Bárkában

*Hajóra szállás mozgáskorlátozottan
– tengerérvés korlátok nélkül*

A személyes találkozásokot megnehezítő járványos évek után végre újra élőben szervezhette meg népszerű eseményét az idén harmincnégy éves Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség. Mozgáskorlátozottak és segítők „bárkarácsony” helyett január 7-én, vízkereszt ünnepe után a „Mevisz-kereszt” köré gyűltek a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának akadálymentes székházában. A közös – kerekesszékekkel is vígan járt – tánc és pizzázás után, még a kézműveskedés előtt sikerült az eseményen igen elfoglalt elnökségi tagokkal a szervezet jelenéről, jövőjéről, elhívásukról és a Családbarát Magyarország Központ Önként Jöttem díjának dobogós helyezéséről beszélni.

Nagy ölelések, felkiáltások, nevetések, kisebb csoportok élénk párbeszédben egymással. Emberek két lábon és négy keréken. Az épületbe lépve ez a kép tárult elénk.

Az együttlét nyitányaként a karácsony fényeiről és az élet világosságáról tart interaktív áhítatot Tamásy Tamásné, a zuglói evangélikus gyülekezet lelkésze Jn 8,10–12 alapján, hogy – az idézett indián történet mintájára – a jelenlevők lelke is megérkezhesen az alkalomra.

Gitárkísérettel, lelkesen énekelnek a résztvevők az egykor a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz)

által összeállított *Zarándokénekek* kötetből. „Tégy eggyé, Urunk!” – talán ez a dal illusztrálja leghívebben a Mevisz lelkiségét és szellemiségét: alapelv a segítők és segítettek partneri viszonya, egyenlősége, megélt és tette kész testvérisége. Ez a kívülről is érzékelhető egység fel-szabadult légkört teremt, könnyedebbé teszi a kapcsolódást, magától értetődővé az odafordulást.

ÖNKÉNT JÖTTEM

„Te, drága Lucám, hány hónapos vagy, szívem?” – gurul be a kérdéssel egy régi motoros táborozó, és fordul a Mevisz

egyik elnökségi tagjához, Kézdy Luca Katalinhoz. Luca és férje, Szász Levente, a szervezet exelnöke – az Evangélikus Hittudományi Egyetem idén hatodéves teológushallgatója – húsvétra várják gyermeküket.

Nem ritka az életre szóló találkozás a Meviszben, többen már a gyerekeiket is hozzák a táborokba. „Aki így nő fel, annak teljesen természetes a kapcsolódás a mozgássérültekkel” – állítja Kézdy Luca, és azt is elárulja, hogy kezdetben egyenesen irigyelte a mozgáskorlátozottak között fesztelenül mozgó kisebbeket. Az első meviszes alkalomra érkezve, még tizenhét évesen, egészen elveszettnek érezte magát – idézi fel. Aztán ez az idegenség- és furcsaságérzet egy csapásra feloldódott, amikor az egyik sérült meggyőződéssel a hangjában kijelentette, Luca ismerőse nagyon jól tette, hogy idehozta őt. „Nem is ismertek, de kifejezték, mennyire jó, hogy itt vagyok” – emlékezett vissza.

A Mevisz elnöksége nyolc tagból áll, ötüknek van szavazati joguk, bár mindenről közösen döntenek. A különböző feladatokra – például iskolai toborzás, tábor-előkészítés – két-három embert jelölnek ki. Egy fizetett alkalmazottjuk van félállásban, aki az irodai munkát végzi [*irodájuk az evangélikus egyház budapesti Üllői úti székházában működik – a szerk.*].

A szervezet jelenlegi elnöke, Szuh András – aki jelenleg Győrben, a Széchenyi István Egyetemen gépészet szakos mérnök-tanár-hallgató – az első táborot tekinti mérföldkönek és beavatásnak a maga számára: „Volt olyan feladat, amit akkor még rendre átpasszoltam másnak, hiszen mindig akadt olyan, aki szívesen megmutatta, mit és hogyan kell csinálni. Fokozatosan szoktam hozzá mindenhez, aztán már önállóan is el tudtam végezni a nehezebb feladatokat is.”

Az Önként Jöttem díjra jelölésüket tavaly Rusznák Emese, az egyik – Mevisz-történetekkel is tarkított saját kötettel rendelkező – állandó táborozójuk javasolta a csapatnak. Nagy meglepetés volt számukra, hogy bejutottak az első négy szervezet közé, és – bár az első díjat nem kapták meg – fontos megerősítésnek élték meg a sok rájuk érkező voksot.

A fokozatosságot minden elnökségi tag hangsúlyozza, és ez az elv az önkéntestoborzó iskolai előadásaikon is megjelenik. „Először csak a segítőkkel találkoznak a fiatalok, tőlük megkérdezhetnek mindent, ami nekik félelmet keltő, furcsa vagy kínos. Aztán egy közös programra már jön pár táborosunk is, és a diákok lassan hozzászoknak a helyzethez, kapcsolatokat alakítanak ki, megnézik, mennyire komfortos ez nekik” – foglalja össze Kézdy Luca.

A toborzást épp a koronavírus-járvány előtt kezdték meg; két iskolában jártak, a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban és a Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban. „Néhány éve vezették be a kötelező önkéntes munkát, a középiskolások ezt egy táborral ledolgozzák, de nekünk az a célunk, hogy maradjanak” – magyarázzák. Mire már túl voltak a felkészítő és a bemelegítő alkalmon, és mindenki lelkesen készült, begyűrűzött a járvány, és a táborokat el kellett halasztaniuk.

Legendás történeté vált, hogy az egyik táborozójuk abbéli felháborodásában, hogy a várva várt évi nyaralása elmarad, egyenesen Fabiny Tamás püspökhöz fordult. Meg volt győződve róla: a püspök a nyomásgyakorlás eszközlésével elérheti, hogy a táborvezetők összedjék magukat, és a járványügyi intézkedésekre fittyet hányva újra tengerre szállhat a Bárka...

ÚJULT LENDÜLETTEL, HAGYOMÁNYT KÖVETVE

A folytonosság megszakadt ugyan a pandémia miatt, de most újult erővel folytatják a munkát a Meviszben. Átlendültek már együtt pár nehézségen. Szász Levente az első passiókörútjának kalandos útjáról mesél. Egy egész kisbusznyi meviszes lerobbant az országút közepén, és neki lélekjelenléttel intézkednie kellett: „Hajnali kettő volt, mire mindenki megérkezett, hullafáradtan. De nagyon jó érzés volt, hogy vacsorával vártak bennünket, és az is, hogy voltaképp közösen mindent meg tudunk oldani.”

FOTÓK A MEVISZ ARCHÍVUMÁBÓL

Az önkéntes fiatalok felelősségvállalást és elköteleződést tanulhatnak, emellett olyan, a mindennapokban is hasznos tudásra tehetnek szert a másik szolgálata mellett, mint a saját határok védelme és a nemet mondás képessége. Kézdy Luca szerint nagyon fontos a mai fiataloknak is, hogy valahová tartozzanak, és valami hasznosat tehessenek. Tapasztalat és elég ismeret híján sokan valójában nem is sejtik, hogy igényük lehet erre a típusú együttlétre. Ezért fontos, hogy a három évtized alatt az ősmevises Andorka Eszter (Esztus) lelkesítő örökségét követve felhalmozott tudás, szeretet, hagyomány és lelkesület továbbadójon.

A fluktuációt említik még a meviszesek mint jellemző benső folyamatot: általában két-négy éves időtartamot tud vállalni valaki egyetemistaként; a hat-hét-nyolc évnyi szolgálathoz már nagy kitarás kell. Az alkalmon több olyan táborvezetővel is sikerült szót váltani, aki tíz-tizenöt éve aktív tagja a szervezetnek. Az egyikük, Brunner Noémi katolikus gyógyszerész, öt Taizében találta meg a szolgálat, később hazatérve egyik fontos hajtómotorja lett a meviszes táboroknak. Neki magának nincs gyereke, de itt a Meviszben – mondja nevetve – sokan azok lettek.

Több olyan fiatal is jelen volt – a Deák téri gimnáziumból, a zuglói gyüleke-

zetből –, akinek ez volt az első meviszes alkalma, mégis otthonosan mozgott ebben a közegben. „Idejönni először is olyan, mintha már mindenkit régóta ismernél” – fogalmaz Brunner Noémi. És ezt aláírjuk.

ÁMEN – NYOMATÉKKAL

A tábori képek vetítése után úrvacsorás istentisztelettel zárult a Meviszkereszt. István mellett ültem, aki néha furcsa hangokat hallat, meglepő módon a *Miatyánk* szövegét viszont tökéletesen mondja, és az ifjúsági énekeket is kívülről fújja. Szereti megnyomni az áldások és imádságok végén az áment. „Úgy legyen” – érződik, nincs kétsége afelől, hogy úgy is lesz.

Az áhítatot tartó Pángyánszky Ágnes, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Intézetének vezetője és a liturgiában segítő Szász Levente egyenként mindenkire, minden sérülthöz – mert mindenki az valamiképp –, ünnepelesen ülőhöz és föllállóhoz is odalép az ostyával és a borral: „Érted is megtörtetted. Érted is kiontatott.” István is csöndben van, áhítattal veszi az ostyát. Valaki elragadtatottan fölkiált – itt ennek is helye van. Akik itt együtt vannak, élík az egységet: egy hajóban eveznek, egy irányba mennek. A Bárkába befér bárki.

■ KINYIK ANITA

Készülünk az ökumenikus világimanapra. Tajvan asszonyai fogalmazták meg a 2023. esztendő világimanapi liturgiáját. Mottónak Pál apostol mondatát választották: *Hallottam hitetekről.* (Ef 1,15)

A világimanapi mozgalom közössége vallja, hogy „az ima az Istenre és az egymásra való odafigyelésben gyökerezik”. Így az istentiszteleti liturgia érdekességeként olyan bátorító leveleket olvashatunk, amelyeken keresztül fény derül a Tajvanon élő keresztény nők nehézségei között is kitartó hitére.

Szeretettel hívogatunk a világimanapi előkészítő konferenciánkra, amelyet február 4-én, szombaton 10 és 15 óra között tartunk a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) székházában (Budapest XI. ker., Magyar tudósok krt. 3.).

B. PINTÉR MÁRTA *evangélikus lelkész, a MEÖT Női Bizottságának elnöke*

Hitmélyítő csendesnap. *Te vagy a látás Istene!* címmel hitmélyítő csendesnap lesz február 4-én (szombaton) 10–16 óra között a zuglói evangélikus templomban (Budapest, Lőcsei út 32.).

Mit látok én, és az Úr mit látta meg velem? (1Móz 16) – áhítat: Tamásy Tamásné • *Tükör által homályosan* – Váróczy Aranka képes bizonyágtétele • *Látásigény* – dr. Széchezy Rita szemorvos, író előadása • *Korlátok közt szabadon* – Bittó Viktória bizonyágtétele • *Csoportos beszélgetések* • „...*hogy újra lássak!*” (Mk 10,46–52) – úrvacsorás istentisztelet: Györi Gábor.

A gyermekeknek különfoglalkozást tartunk. Szerény ebéddel készülünk. A megemelkedett energiaárak miatt kérjük, aki teheti, járuljon hozzá a nap költségeihez. S öltözzünk melegen, mert a korábban megszokott hőmérsékletet nem tudjuk biztosítani. Szeretettel várunk minden érdeklődőt!

13. KÖSZI Téli berek évindító napok. Az évindító napok tizennyolc–huszonkilenc éves fiataloknak szólnak. Idei mottónk: *Manipulity.* Körbevesz minket a világ, ahol mindenki akar tőlünk valamit... Te mennyire hagyod magad befolyásolni? Voltál már manipuláció áldozata? Vagy éppen most is manipulál valaki? Esetleg te is nagy „rábeszélő” vagy? Meddig elfogadható a reklám és az óriásplakát, és hol a befolyásolás határa – vagy hogyan lehet ellenállni neki? Találkozhatsz sok hozzád hasonló lánnyal és fiúval, hogy együtt gondolkodjatok, és kicsit kikapcsolódjatok a sűrű hétköznapiakból. Játék és nevetés, szórakozás és ismeretterjesztés, építő vita és új barátok várnak – gyere velünk! Helyszín és időpont: Budapest, február 3–5. Részvételi díjak és további információk: koszi.net; e-mail: koszi@koszi.net.

Harang eladó! Új öntésű, 725 kg, G hangú, füles. Érdeklődni: (06) 30/728-8161; www.harangontes.hu.

Templomok elektromos padfűtésének kivitelezésével foglalkozik negyven éve működő családi manufaktúránk. Hazánkban közel öt-száz templomban az általunk készített fűtést használják. Harmincéves karbantartási üzemidő; nyolc év garanciával és teljes körű áramszolgáltatói ügyintézővel. Elérhetőségünk: Correct-Vill Team Kft., Almásy Ákos ügyvezető • www.correctvill.hu; tel.: (+36) 30/356-5023.

Nyílt nap. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem február 10-én nyílt napot szervez egyházunk konfirmált fiataljai, valamint az evangélikus iskolák diákjai számára a konfirmáció és elköteleződés tematikus évhez kapcsolódva. Istentisztelettel, interaktív foglalkozásokkal és építő találkozásokkal várjuk az érdeklődőket. Jelentkezni az egyetem honlapjáról (uni.lutheran.hu), illetve Facebook-oldaláról (facebook.com/EHeteol) elérhető jelentkezési felületen lehet február 7-ig. Szeretettel hívjuk egyházunk ifjúságát, iskoláink diákjait, valamint minden kedves érdeklődőt!

A Keresztény Értelmiségi Fórum január 30-án, hétfőn 18.30-kor kezdődő alkalmán dr. Hafenscher Károly lelkész, professzor, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Tanszékének vezetője tart előadást *Az imádkozó ember titka(i)* címmel. Cím: Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség, Budapest XII. ker., Kék Golyó utca 17. Minden érdeklődőt sok szeretettel várunk!

Kilencven éve jelent meg az Evangélikus Élet első száma

1933. január 29-i dátummal jelent meg először – akkor még az Országos Luther Szövetség kiadásában – a Magyarországi Evangélikus Egyház „egyházársadalmi, belmissziói, kulturális és politikai hetilapja”, az Evangélikus Élet. A címlapján olvasható szerkesztőségi beköszöntő ma is húsba vágóan aktuális, most is nekünk, az egyház tagjainak szól az elköteleződésről, Krisztus szolgálatáról, egy sajtótermék közösség-összetartó erejéről. A jeles évforduló alkalmából újfent közöljük ezt az írást, hogy így emlékezzünk a lapot megindító és évtizedeken át tartalommal megtöltő elődeinkre, egyúttal felhívjuk a figyelmet az egyházi sajtómunka elengedhetetlen szerepére és támogatásának szükségességére.

FOTÓ: SZABÓ DÁVID KÁROLY

BEKÖSZÖNTŐ

Az „Evangélikus Élet” evangélikus életet akar teremteni a csonka ország egyházközsegeiben és egyházársadalmi egységeiben. Nem mintha az életnek forrásai ezekben a közösségekben teljesen elapadtak volna... de mert ez az élet nem olyan pezsdülő és lendületes, ahogy elvárható volna azoktól, akik Krisztus evangéliumának mélységeit felkutatták és igazságait megismerték.

Az „Evangélikus Élet” mindenekelőtt egy nagy „mea culpa” akar lenni, intó szó, hogy a gyülekezeti hitélet apadóban van, az egyházársadalmi egyesületek egységes irányítás híján nem tudják egy cél felé törő egésszé tömöríteni a híveket, és egységes lutheri közszellemet terem-

teni. Rá akar mutatni az anyagi áldozatkészség hanyatlásának okaira. Figyelmeztetni akarja a világi elemeket, főleg a politika és társadalom evangélikus vezéralakjait, hogy magas állásuk fokozott egyházhűséget, evangéliumi öntudatot és evangélikus megállást föltételez. Az evangéliumi hirdetésére rendelt pástorokat emlékeztetni kívánja arra, hogy nagy idők nagy követeléseket támasztanak, hogy a „dormite fratres” ideje megszűnt, hogy Krisztus szolgáinak ma eszmebarrikádokon kell véreznüök és mindenütt ott lenniök, ahol Krisztus mellé állnak, vagy Krisztus ellen fordulnak az emberek. Megértetni kívánja minden evangéliumi keresztyénnel, hogy a „vita contemplativa” nagy dolog, de százszorosa nagyobb a „vita activa” és hogy a ke-

resztyén megállás a belmisszió, a szociális megsegítés és általában a charitatív kérdések megoldása nélkül vajmi keveset ér.

Az „Evangélikus Élet” meg akarja oldani az istentiszteleti rend egységesítésének, a nemzetiségi ügyek okos elintézésének kérdéseit és figyelemmel fogja kísérni a belföldi felekezeti viszonyokat és a külföldi egyházi életet.

Különösen meleg szeretettel gondol azokra a testvérekre, akiket egy igazságtalan békeszerződés tépett le testünkről és a velük való állandó érintkezés megteremtésének elsőrendű fontosságát tulajdonít.

Az evangélikus iskolaélet kérdéseit állandóan figyelemmel kíséri és az égetően sürgős zsinat összehívásának előmunkálataiban segítkezik főleg azáltal, hogy az egyházalkotmány fogyatékosságaira rámutat és a haladó idők szellemének megfelelő törvényhozást sürget.

Az „Evangélikus Élet” az Országos Luther Szövetség lapja, természetes tehát, hogy hasábjait a szövetség céljainak szolgálatába állítja és minden erejével azon lesz, hogy az összes evangélikus egyházársadalmi egyesületeket egy nagy egészbe tömörítse.

A szerkesztőség arra törekszik, hogy a lap hírszolgálat friss, fürge és kimerítő legyen és hogy minden evangélikus hívó lelki és kulturigényét kielégítse. Ezért szívesen vesz olyan irányú közleményeket is, amelyek a szépirodalom, vagy művészet szolgálatában állnak.

Az „Evangélikus Élet” fátylát akar gyűjtani az éjszakában, hogy akik magukat az evangélikus életközösség tagjainak vallják, felismerjék azokat a hatalmas lelki és kulturális értékeket, amelyeket egyházunk a multban képviselt és a jelenben is képviselni hivatott. Ez erősen felfokozza majd azt az evangélikus öntudatot, amelyet a legutolsó évtizedekben éppen Magyarországon nélkülöztünk olyan sajnálatos módon.

Üdvöt az olvasónak, aki egyházszereletből fakadó törekvéseinket megérti és nagyobb bölcsességet annak, aki ezt a munkánkat fölöslegesnek minősíti. Több Krisztust a világnak! ■

XVI. Benedek emeritus pápa emlékére

Joseph Ratzinger (1927–2022)

Őszentsége XVI. Benedek emeritus pápa – aki 2005 és 2013 között a katolikus egyház feje volt – kilencvenöt éves korában, december 31-én hunyt el. Ravatalához, a római Szent Péter-bazilikába napokon át tödültak a hívek, temetésére január 5-én került sor. XVI. Benedek, civil nevén Joseph Aloisius Ratzinger német teológus-pap hatalmas életművet hagyott maga után. Írásunkban Reuss András, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológia Tanszékének professor emeritusa emlékezik meg XVI. Benedekről és munkásságáról.

A különlegességekre kíváncsi utókor két rendkívüli körülményre emlékezik majd: Joseph Ratzinger negyedszázadig volt teológiai tanár, negyedszázadig a Hittani Kongregáció prefektusa. Éveken át a bíborosi kollégium dékáni tisztét is betöltötte. Nem egy ismeretlen, hanem a legismertebb, akkor hetvennyolc éves bíboros kapta meg a szavazatok többségét 2005-ben a konklávéban. Az első szenzáció mégis az volt, hogy ötszáz év után lett ismét német földön született pápája az egyháznak.

A második vatikáni zsinaton a kölni bíboros érsek tanácsadójaként vett részt a fiatal bonni professzor, jelentősen hozzájárulva a megújulást munkáló határozatok létrejöttéhez. Innen progresszív besorolása. Az 1968-as nyugat-európai diáklázadásokat keserű tapasztalatként élte meg. Ezek után már nemcsak a régiben való megcsontosodás veszélyét ismerte föl, hanem az új szabadságát is a keresztyén hit vagy erkölcs dolgaiban. Innen konzervatív besorolása.

Az egyház helyzetét, a zsinati határozatok elfogadásának folyamatát egy ellentéttel jellemezte. Az egyik oldalon áll az a nézet, amely gyökeres szakítást és törést tart szükségesnek, hogy az új felváltsa a régit. Ez azonban a hit igazságának a korszellemmel és a világgal szembeni kritikátlan feladásával jár.

A másik oldalon az a törekvés, hogy a megújulás reformok révén, az egyház és a hit folytonosságában menjen végbe.

Amit viszont bátortalannak, lassúnak és elégtelennek minősítenek a radikális változást akarók.

Háromkötetes Jézus-könyvében is megjelenik ez az ellentét. Elismeri, hogy a történeti háttéranyag bősége révén „számunkra Jézus alakja olyan eleven-séggel és mélységben tud megjelenni, amelyet néhány évtizeddel ezelőtt el sem tudtunk volna gondolni”, de a Bib-

lia értelmezésében végső soron nem a történelemből kell kiindulni, hanem a hitből.

A világegyház élén Joseph Ratzinger a sajátosan keresztyén értékeket kívánta védelmezni. Ezért vette fel az Európa védőszentjeként tisztelt Nursiai Szent Benedek nevét, a pápák közül tizenhatodikként. Európaisága nem üres szólam volt, hanem feltétlen ragaszkodás az értelem, a hit és a szeretet hármasságához. Három enciklikája közül kettőnek a címében is szerepel a szeretet. Az értelem megkérdőjelezhetetlen fontosságát hangsúlyozta nemcsak Európa, hanem a keresztyén hit számára is híres regensburgi beszédében. A keresztyén hit nagy tapasztalatainak és meggyőződéseinek a meghallását pedig olyan ismeretforrásnak nevezte, amelynek elutasítása gondolkodásunk megcsontítását jelentené.

A személyes kapcsolatokban barátságos, udvarias, visszafogott, sőt néha egyenesen félénk benyomást keltett, de megingathatatlanul keménynek mutatkozott a teológiai kérdésekben. Nem a magatartása, hanem az egyértelmű fogalmak és a világos érvek használata tette keménynek. A kapott bírálatok is kemények voltak. Magas posztján is képes volt hibákat belátni, bocsánatot kérni és korrigálni.

Amikor pedig érezte, hogy fogyatkozó erejét meghaladják az egyházban elébe tornyosuló problémák, 2013-ban megtette azt a lépést, amellyel hatszáz év után az első önként lemondott pápa lett. Második meglepetésével igazolta, hogy világos gondolkodású, tudós pápa és Isten szeretetére hagyatkozó, mélyen hívő ember is.

■ REUSS ANDRÁS

Dóka Zoltánné Lakos Magdolna emlékezete

(1931–2022)

Dóka Zoltánné Lakos Magdolna 1931. május 17-én született Békéscsabán. Édesapja a vasútnál, édesanyja varrónőként dolgozott. A család egyszerű körülmények között élt.

Magda – ahogy környezetete nevezte – tizenhárom éves volt, amikor orosz katonákat helyeztek el házukban. Egy alkalommal egyikük molesztálni kezdte a fiatal lányt; ő félelmében beszaladt a hálószobába, és elbújt az ágy alá. A katona azonban utánament, megtalálta, és ráfogta a fegyverét. Csak azért nem történt szörnyűség, mert a férfi túl részeg volt, és elaludt. Magda ritkán beszélt erről, de még felnőttként is remegett a szája, amikor elmondta a történetet. Egész életében sokszor küzdött félelmekkel. Túlérzékeny volt, amit ő tót ősei örökségének tekintett. Édesanyjához hasonlóan hamar sírt, de ugyanolyan gyorsan nevetett is.

Házukkal majdnem szemben volt a templom, ahova nagy természetességgel járt a család. Magda aktívan besegített az ifjúsági munkába, ott került kapcsolatba az egyházi élettel, akkor határozta el, hogy teológiát fog tanulni. Így került 1949 őszén Sopronba, az evangélikus hittudományi karra. Hitoktató szeretett volna lenni, mert gyermekeknek akarta hirdetni Krisztust, gyermekeket akart Krisztushoz vezetni. Elindult egy olyan történelmi időszakban, amikor minden emberi bölcsesség lebeszélte volna erről. Próbálták is – tudjuk visszaemlékezéséből –, de ő azt mondta: „És a gályarabok mit vállaltak? Ilyen meghalni is kész Krisztus-szeretettel mentem a teológiára.”

Sopronban ismerte meg későbbi férjét. Dóka Zoltánnal 1954-ben házasodtak össze, két gyermekük született. Ugyancsak „a leghúságesebb városban” kötött életre szóló barátságot több női évfolyamtársával, akikkel magukat egymás között köztársaságként emleget-

ték, mert mindenüket megosztották egymással. A teológiai évek a felüdülés időszakát jelentették életében.

Tanulmányainak befejezése után viselte korosztálya női lelkészeinek sorsát is. Évekig nem végezhetett lelkészi szolgálatot, így kénytelen volt más munkát keresni. Gyógyszertári aszisztens lett, majd bedolgozó munkás kötőgépen. Csak 1982. március 21-én szentelték lelkésszé Budapesten, a farsori templomban.

Közben Dóka Zoltán még 1959-ben a hévízgyörki gyülekezet parókus lelkésze lett. Magda csak akkor került a gyülekezet alkalmazásába, amikor férje megbízást kapott, hogy írjon kommentárt *Márk evangéliumához*. Amikor már végezhetett lelkészi szolgálatot, áldás volt minden helyettesítő szolgálatán, akárhová is kellett mennie, akár hóban, fagyban, jeges utakon is. A hitoktatást és a konfirmációi oktatást pedig ő végezte Hévízgyörkön.

Akkor is hűségesen helytállt, amikor bizonytalanná vált, hogy férje, lelkésztársa végezheti-e tovább a szolgálatát, vagy egy igazságtalan, hatalmi fölényből megszülető döntés eltiltja

öt. [Dóka Zoltán 1984 júliusában nyílt levelet küldött a Lutheránus Világszövetség vezetői számára, amelyben fel-tárta a Káldy Zoltán püspök nevével fémjelzett diakóniai teológia kizárólagos és tévnyilatkozatok tartalmát. – A szerk.]

Férjének 2000 októberében bekövetkezett halála óta készült ő is az elmenetelre. Egy darabig férjének hagyatékát rendezgette, de azután idősök otthonába került egyre elesettebb állapotban. Fokozatosan elveszítette emlékezetét, és az utóbbi években már saját családtagjait sem ismerte meg. Isten 2022. december 16-án vette őt magához. December 29-én családjának és egykori gyülekezetének közösgésében emlékeztünk meg róla, és a sok évvel korábban erre az alkalomra általa választott igével búcsúztunk tőle: „Mert nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség.” (Fil 1,21) Temetése egy későbbi időpontban lesz a hévízgyörki temetőben.

Amikor Magdi néni a visszaemlékezésében feltette magának a kérdést: ki is voltam én az elmúlt években, akkor válaszul ezt írta: „Kis csavar a nagy gépezetben, de tartottam valamit. Ez a reménységem. De úgy is mondhatnám, hogy közkatona, amolyan frontharcos vagy inkább háttérharcos voltam.” Nem vágyott karrierre, sem hírnévre, sem gazdagságra, nem keserűen vall így magáról, mert neki az öröme abban volt, hogy Krisztus elhívta őt a lelkészi szolgálatba, és Krisztus megtartotta őt az egyházban tapasztalt igazságtalanságok ellenére is a hivatásban. Neki az öröme abban volt, hogy életének értelme, középpontja Krisztus lett egész életére.

Példája álljon gyülekezte, egyháza előtt, emléket őrizzük szeretettel és tisztelettel.

■ DÓKA MÁRIA – ISÓ DOROTTYA

In memoriam

Bozorády Zoltán Kornél

(1941–2022)

Bozorády Zoltán Sátoraljaújhelyen született 1941. március 4-én. Mezőgazdász-közgazdász édesapjának és pedagógus édesanyjának első gyermekeként látta meg a napvilágot. Tanulmányait Sátoraljaújhelyen kezdte; a városi gimnáziumból politikai okok miatt eltanácsolták, a debreceni református gimnáziumban tett sikeres érettségi vizsgát.

1959 szeptemberében kezdte el teológiai tanulmányait Budapesten, az akkori Evangélikus Teológiai Akadémián. A lelki életében végbement változásról így vallott: „...amiről tanultam, egyszer csak nem tankönyv, nem tantárgy volt, hanem életté vált számomra. Tanáraim előadásait Isten hitelesítette.” Vető Lajos püspök szentelte lelkészé 1965-ben Budapesten, a csepeli gyülekezet templomában, szentelési igéje 1Kor 15,14.20 volt.

Ugyanebben az évben kötött házasságot az ugyancsak teológiát végzett, később lelkészé szentelt Lőrincsik Judittal. Ötvenhét együtt eltöltött esztendő egyre mélyülő szeretettel gazdagította közös életútjukat. Harmonikus házasságukat a Teremtő négy gyermekkel áldotta meg. Zsuzsanna, Zoltán, Kriszta és András most édesapjuk szeretetéért áldják Istent gyermekeikkel együtt.

Bozorády Zoltán a segédlelkészi szolgálatát Kővágóörsön kezdte, majd a dél-borsodi misszióban, később Miskolcon, Fabiny Tibor parókus lelkész mellett végezte. A diósgyőr-vasgyári gyülekezetben esperesi segédlelkész egy évig. 1967-ben a rudabányai hatalmas szórvány, ahol egy éven át szolgált, próbára tette fizikai állóképességét. Ezután az egyházkerület püspöke Celldömölkre helyezte. Az őrimagyaródsi gyülekezetben végzett szolgálata jó gyümölcsöket termelt.

1978-ban hívta meg őt és feleségét szolgálatra az Északi Egyházkerület legnépesebb gyülekezetének, a nyíregyházinak a presbitériuma. Ekkor bontako-

zott ki Zoltán testvérünk személyiségének sokoldalúsága, az egyház Urától kapott talentumait itt kamatoztatta közel negyven éven át. A Nagytemplom népes gyülekezte örömmel hallgatta Krisztusra mutató, az ő követésére hívó, ébresztő igehirdetéseit. Megelevenedett az ifjúsági munka, egyre népesebb közösség, munkatársi gárda vette körül a lelkészt. Első feladatának tekintette, hogy Vargabokorban imaházat építsen; ez meg is valósult a hívek aktív részvételével.

A rendszerváltás kezdetén nyilvánvalóvá vált a szeretetszolgálat bővítésének igénye. A Lélek indítására és Nyíregyháza város vezetőségének biztatására Bozorády Zoltán egy új, száz személyt befogadó épület megvalósításába kezdett. Irányítása alatt épült meg 1993-ban az Emmaus Evangélikus Szeretotthon. A külső szemlélők szemében az evangélium igazságát az irgalmasság tettei hitelesítik – Bozorády Zoltán ezt a munkatársai előtt is feltárta.

Nyíregyháza város népességének növekedése, a nagy létszámú evangélikus gyülekezetben a korszerű lelki munka megszervezése indokolta, hogy a szeretotthon telkén új evangélikus templom épüljön. Az új városrész evan-

gélikusainak gyülekezetté szervezésében és az új istenháza megépítésében teljesedett ki Bozorády Zoltán lelkészi szolgálata.

Nyugdíjas éveiben rendszeresen tartott istentiszteleteket a határunkhoz közel eső szlovákiai magyar ajkú gyülekezetekben, s az üres sátoraljaújhelyi parókián gyermek- és ifjúsági összejöveteleket szervezett a helyi és a nyíregyházi fiatalok részvételével. Országos hitépítő konferenciák gyakori igehirdetője Piliscsabán, tagja volt az Evangélikusok Közössége az Evangéliumért nevet viselő szolgáló körnek, és vendégprédikátorként is szívesen szolgált egyházunk különböző gyülekezeteiben.

A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium újraindulása után, 1992-ben Bozorády Zoltán lett az intézmény iskolalelkésze. 1997-ben a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegegye gyülekezeteinek bizalma az esperesi szolgálatra hívta el. E tisztelet 2007-ig, a nyugalomba vonulásáig töltötte be. Közben 2000-től hat éven át püspökhelyettesként építette a bizalmat az Északi Egyházkerület lelkészei és gyülekezetei között.

Zoltán testvérünk türelmét több éve betegségek sora tette próbára, de végző szívdobbanásáig végezte az áldott Orvos szolgálatát. Utolsó igehirdetését még elkészítette karácsony estéjére, de 2022. december 23-án reggelre elcsendesedett a megfáradt szív dobogása. A prédikációt már nem mondhatta el a gyülekezet közösségében...

Temetésén népes gyülekezet, közel harminc lelkész kísérté utolsó útjára a nyíregyházi Északi köztemetőben. A temetési liturgiát Fabiny Tamás elnök-püspök és Zsarnai Krisztián esperes végezte. Legyen áldott Bozorády Zoltán testvérünk emlékezete abban a reménységben, hogy akár élünk, akár meghalunk, az Úri vagyunk (vö. Róm 14,8).

■ D. SZEBIK IMRE

Búcsú Labossa Lászlótól

(1930–2023)

Labossa László Debrecenben született 1930. október 28-án. Édesapja, Labossa Lajos először segédlelkész ott, majd hitoktató. Később a család Nyíregyházára került; az édesapa mint hittanár, az édesanya, Polster Erna mint magyar–német szakos tanárnő tanított a Nyíregyházi Evangélikus Leánygimnáziumban. László Debrecenben járt elemibe, majd tanulmányait a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban folytatta.

A családi otthon evangéliumi levegőjében László és bátyja, Lajos, aki később tatabányai lelkész, s fiatalabb fivére, Gusztáv, a későbbi földrajz–biológia szakos tanár már gyermekként megtanulták: tetteinkért és mulasztásainkért felelnünk kell. Ám Istentől adott s megtanulható lehetőségünk van a bűnbánatra és a bocsánatkérésre.

László már gimnazistaként vizsgázott futballbíró; a pályán részrehajlás nélkül, keményen és igazságosan ítél. Ezek a vonások egész életére jellemzők. 1949-ban érettségizett a közben államosított gimnáziumban. Eredményesen felvételizett a debreceni egyetemen, onnan azonban létszámfelettként elutasították. 1952 februárjától huszonhét hónapon át munkaszolgálatos katonaként az ország több pontján építkezéseken dolgozott. Az 1954. áprilisi leszerelése után megérlelt döntéssel jelentkezett a teológiára.

Az év szeptemberében Labossa László öt év kihagyása után újra iskolapadba ült az Evangélikus Teológiai Akadémián. Akkor ismerkedtünk meg. Idősebb volt nálunk, ennek ellenére testvéri közösségben éltünk. A szeminárium munkában, a beszélgetésekben, az ellentétes álláspontok megvitatásában érdemes volt figyelni rá. Felmutatta a jót, kiegészítette a hiányt, és kijavította a hibát. Mindent a lelkesi szolgálat felől nézett. 1959. július 19-én a zsúfolt Deák téri templomban Harmati Bélával együtt hármunkat szentelt lelkésszé Káldy Zoltán püspök.

Hárman álltunk az oltár előtt, három papfiú, s mögöttünk Luther-kabátban apáink. A papi szolgálatra való elhívás után életre szóló volt ez a kibocsátás.

Mint új segédlelkész Labossa László csak december 5-én érkezett Sopronba (a határsávegedély késlekedése miatt nem mehetett hamarabb); az ottani húsz hónap alatt öregotthoni látogatások, bibliaórai szolgálatok, élénkülő ifjúsági munka várta. Ezután három hónapig szolgált Budahegyvidéken, majd tíz hónapnyi csepeli szolgálat követ-

kezett. A számtalan szórványlátogatás eredménye: tizenhat konfirmandus. Végül három hónap Rudabányán, és akkor érkezett a hívás: Kölcse keres papot. Oda 1962. november végén költözött.

A községben református, evangélikus, görög- és római katolikus templom, ugyanennyi parókus lelkész. A többi parókián sűrűn változtak a kollégák – Labossa László, aki „az Isten háta mögé” készült, mást tapasztalt. „Isten a tenyerén hordozott!” – vallotta az ott töltött negyvenkét évről.

Ki tudná elsorolni a több mint négy évtized rendszeres és váratlan feladatait? Több ezer megküzdött és kiérlelt,

a feltámadott Krisztusról szóló ígêrhetés a templomban és a temetőkben. Hittanórák és konfirmációs oktatás. Mindezeket túl templomrenoválás, a harangok villamosítása, templomfűtés. Sok akadályoztatás után épült fel az új lelkészlakás. Annak felszentelése előtt, 1968. augusztus 3-án Sopronban Labossa László feleségül vette Jäger Margitot. Az új paplak étellel s a gyermekvárás örömeivel telt meg. Péter Mihály 1969-ben, Katalin Erna 1972-ben született. Ám még tizennyolc esztendő sem múlt el, amikor a feleséget, a boldog édesanyát, a papnét hazahívta az élet és a halál Ura.

Gyermekeinek révbe érkezését Labossa László már egyedül érte meg: Péter Sámsonházán, Nyíregyházán, majd Érden lett lelkész, Katalin Sonkádón óvónő, s a két család három-három unokával örvendeztette meg a családfőt, aki hetvennégy évesen ment nyugdíjba. Nyíregyházára költözött, s még éveken keresztül segített, helyettesített. Utolsó szolgálata tavaly november 5-én a kálmánházi templom jubileumán elmondott biznyságtétele volt: földi sátorházunk elbomlása után a mennyei hajlékba vár mindnyájunkat Urunk. December 9-én a Budapesten tartott nyugdíjaslelkész-találkozón felszólalt, megköszönte Urának, hogy elhívta, és mindvégig segítette szolgálatában. Másnap az érdi lelkészlakásban történt baleset következtében kórházba került, ahol változó állapotban három hetet töltött. A földi élettől az öt naponta hűségesen látogató gyermekeivel, unokáival együtt énekléssel és imádsággal búcsúzott.

Labossa László nyugdíjas evangélikus lelkéssz az élet és halál Ura harminchat évi özvegység után kilencvenkét éves korában, január 1-jén a földi sátorából a nem kézzel csinált, örökévaló mennyei hajlékba fogadta be. Legyen érte áldott a mindenható Isten, az Atya, a Fiú és a Szentlélek!

■ ID. ZÁSZKALICZKY PÁL

Zsugorodnak a történelmi egyházak Romániában

Jelentősen megfogyatkozott szinte minden romániai felekezet az elmúlt évtizedben – derül ki a tavalyi népszámlálás előzetes adataiból. Az ateisták és a vallástalanok száma ugyanakkor megtöbbszöröződött, a vallásukról nem nyilatkozóké pedig már 2,65 milliónál jár.

Abszolút értékben az ortodox egyház szenvedte el a legnagyobb veszteséget. 2011-hez képest számuk több mint kétfélszer csökkent, jelenleg 13,9 millióan vallják magukat román ortodoxnak.

Nagyon megfogyatkoztak a magyar egyházak is. A római katolikus hívek száma 741 ezerre csökkent, a reformátusoké 495 ezerre, az unitáriusoké pedig 48 ezerre. A kivételt a magyar és szlovák híveket tömörítő Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház jelenti, melynek a követői tavaly is 20 ezren voltak, akárcsak 2011-ben. Százalékosan a legnagyobb mértékben a zsi-

dók és a szász evangélikusok létszáma csökkent.

A térítés terén igencsak aktív neoprotesztáns egyházak tagjai – így a baptisták, a hetednapos adventisták és az evangéliumi keresztények – is megfogyatkoztak. Ellentétes trend csak a pünkösdisták esetében érvényesült.

A vallástalanok száma 19 ezerről 71 ezerre, míg az ateistáké közel 21 ezerről 57 ezerre nőtt. A tavalyi népszámláláskor 25 ezernél is többen vallották magukat agnosztikusnak, vagyis azon tanhíveinek, amely szerint nem tudható, hogy léteznek-e felsőbb hatalmak, vagy sem.

Forrás: Maszol.ro

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk! Köszönjük neked, hogy igédet nap mint nap hallhatjuk, és sok áldást kapunk általa. Formáld vele életünket, erősítsd hitünket. Köszönjük a ma hallott igét is, mellyel megszólítottál minket. Most együtt kérünk téged, fogadd könyörgéseinket kegyelmesen.

Könyörgünk hozzád gyülekeztünkért, egyházunkért. Add, hogy az egymással és a Krisztussal való közösséget meg tudjuk élni, annak áldásai pedig egész életünket beragyogják. Add, hogy mind többen keressék országodat, és megtalálják e közösséget gyülekezeteinkben.

Könyörgünk hozzád családunkért, szeretteinkért. Légy a kicsikkel és a nagyokkal, a közeliakkal és a távoliakkal, mindazokkal, akiknek szívünkben fontos helyük van.

Könyörgünk hozzád a betegekért, az elesettekért, nyugtalanokért, bizonytalanokért, a gyászolókért, a szomorkodókért. Adj támaszt és erőt számukra, hogy életük mostani terheit el tudják hordozni, ne csüggedjenek, hanem benned bízzanak, a tőled kapott erővel pedig győzedelmeskedjenek, és ezért téged dicsérjenek.

Könyörgünk hozzád azokért, akik mások segítségére vannak. Adj erőt nekik, hogy munkájukat odaadó hűséggel, szorgalommal és alázattal tudják végezni. Újítsd meg erejüket, amikor megfáradnak ebben a szolgálatban. Minket mindannyiunkat is késztesd arra, hogy észre tudjuk venni a mindennapjainkban, hol és hogyan lehetünk mások segítségére, és készek legyünk cselekedni is.

Könyörgünk hozzád önmagunkért. Adj türelmet és szeretetet szívünkbe, add, hogy téged keressünk nap mint nap. Add, hogy készek legyünk Krisztus megdicsőülésének idejére. Erősítsd hitünket és reménységünket is, ismerd meg velünk a hozzád vezető egyedi utat.

Jézus Krisztusért kérünk, hallgass meg minket kegyelmesen. Ámen.

EVANGÉLIKUS
Élet

A Magyarországi
Evangélikus Egyház lapja
Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

• Előfizetés: kiado.penzugy@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Tel.: 06-20/824-5519. • Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA

(maria.ball@lutheran.hu) • Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)

• Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT (judit.vitalis@lutheran.hu) • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR

(sador.dobsonyi@lutheran.hu) • Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com)

• Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu) • Rovatvezetők:

BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.ball@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap

igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), HEGEDŰS ATTILA – Ifjúság (attila.hegedus@lutheran.hu), TAMÁSY

TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu),

KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUZSA – Népszerű teológia,

Evangélikus arcképcsarnok (bodazszusalutherkiado@gmail.com) • Kiadja a Luther Kiadó

(kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518

• Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu) • Nyomdai

előállítás: PRIME RATE KFT. (1044 Budapest, Megyeri út 53.) www.primerate.hu; felelős vezető:

DR. TOMCSÁNYI PÉTER • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben

reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther

Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online)

• Előfizethető közvetlenül a kiadónál. Az előfizetési díj beföldön egy példány esetén negyedévre

5100 Ft, fél évre 9600 Ft, egy évre 18 000 Ft. • Kedvezményeinkről a Lutherkiado.hu oldalon

tájékozódhat. • A lap digitálisan is előfizethető a Luther Kiadó webáruházában. Digitális előfizetés

negyedévre 3000 Ft, fél évre 5500 Ft, egy évre 10 000 Ft. Egy digitális lapszám ára: 600 Ft. • Csak

a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével regisztrálni,

ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem őrünk meg és nem

küldünk vissza. • Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN UTOLSÓ VASÁRNAP – JN 12,20–33

Újra hallom

Hang a karzatról. Jó pár éve már, hogy ezt az igeszakaszt a barátaim hangján hallom. Teológustársak, évfolyamtársak, sorstársak, jó barátok hangján. A mennyei Atya hangja mindig a karzatról szólt, láthatatlanul, váratlanul, mennydörgő basszussal. Persze nekünk ismerős volt, naponta kétszer-háromszor hallottuk a passió-előadás során következő állomásain.

Az a körút nemcsak a legintenzívebb nagyhét, de valódi istenélmény volt. Talán éppen a kapcsolat miatt. Együtt éltük át az evangéliumot. Újabb és újabb templomokban mondtuk ki Isten szavát, és hallottuk mi magunk is Jézus hangját. Áldozatot hoztunk, keresztek hordoztunk. Közösen térdeltünk az oltárhoz az út elején és végén, együtt vettünk úrvacsorát. Az lge testté lett közöttünk is, és beragyogta azt a hetet.

Ismerős hang. „Jézust szeretnénk látni” – mondják az ünnepre érkező görögök. Idegen emberek ők, nem a választott nép tagjai, de ott rejtőzik a szívükben a tiszta vágy. Talán mert oly régóta kerestek már valami valódit, igazat, tisztát. Már olyan sokat hallottak a názáreti tanítóról. Meg akarják ismerni, őt akarják látni és hallgatni. Nem lehet, hogy a meghívás csak néhányaknak szóljon. Nem lehet, hogy csak a kiválasztottak hallhatják a hangját.

„Jézust szeretnénk látni.” Ekkor egy különös tanítványi riadolánc veszi kezdetét. Akik először kapták az elhívást, most késlekedés nélkül továbbadják azt immár pogányoknak is, hogy Jézus hangja számukra is ismerős hang legyen.

A búzaszem hangja. A növekedés ott lent kezdődik. A nagy eséssel, a zuhanással, az eltemetéssel. Igazán mélyen. A holtak hazájában, a föld alatt, a csendben. Ha közel hajolunk, akkor halljuk az apró neszeket, az eső hangját, a szelet, az élet jeleit. Úgy képzelem, hogy a búzaszem a felkelő nap éltető hangját is hallja. Erről mesél, amikor szárba szökken. Ezt hirdetik az aranylő búzamezők. Hiszen harmadnapra kiserken a mag a földből, és sokszoros termést hoz.

Egyedül Isten látja együtt a vetést, a növekedést és az aratást. A múltat, a jelent és a jövőt. Föld alattiakat és égieket. A halált és a feltámadást. Jézus pedig nemhiába mondja akkor és ott, hogy eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az Emberfia, és magához vonzzon mindeneket.

Eljött az óra, hogy Jézus halála és feltámadása által életre szóló kapcsolat szülessen. Elveszett életkekből megtalált életke, szolgaságból szolgálát, követésből közösség legyen. Jézus halála helyreállítja a kapcsolatokat: Isten és ember között, ember és ember között. Az evangéliumban az isteni és az emberi elválaszthatatlan, így lett Isten emberré, és ragyogta be a világot Krisztus dicsősége.

”

Értünk szóló hang. A sokaság hallott valamit, mint egykor a Jordánnál Keresztelőék vagy később Péter, Jakab és János a megdicsőülés hegyén. Mennydörgés vagy talán angyali szóoklat volt? Sejtik, talán tudják is, hogy a Mindenható hangját hallották, de nem ismerik fel, hogy valójában ugyanaz a hang, amelyet addig is hallgattak. Vajon végül megértették, hogy értük szólt? Hogy Isten mindnyájukkal személyesen akar kapcsolatban lenni? Vajon mi felismerjük Jézusban a mindenható Isten hangját?

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: DYLAN HENDRICKS / UNSPLASH.COM

Hamarosan böjti időbe lépünk, újra a golgotai kereszt felé tartunk, de ma még a közöttünk megjelent Úr dicsőséges hangját halljuk. Ismerősen, személyesen, kapcsolatot keresve szólít meg. Megismered az ő hangját? Kész vagy követni? Megszólít, és te válaszolsz? Hogyan fogadod az érted is szóló Krisztus hangját?

■ BARANYAY BENCE

Imádkozzunk! *Úr Jézus Krisztus, emberré és testvérünké lettél, közöttünk éltél, értünk adtad önmagadat, és feltámadásoddal új életre hívsz. Add, hogy ma is felismerjük a minket megszólító hangodat, és továbbragyogjuk világosságodat! Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (január 29.) *Uram, Seregek Istene, újíts meg bennünket! Ragyogtasd ránk orcádat, hogy megszabaduljunk!* Zsolt 80,20 (Lk 1,78–79; Mt 17,1–9; 2Kor 4,6–10; Zsolt 40) Uram, jó hozzád menekülni sötétebb napokban, vészterhes időkben. Refrénszerűen újra meg újra kérünk kell a megújulást, mikor életünk, közösségeink kizökkentek a neked tetsző, áldott cél felé tartó irányból. A te fénylő jelenléted tud eligazítani, visszavezetni hozzád. Megszabadítás elbizakodottságtól, féltelmektől, sötét, bűnös gondolatoktól, elbizonytalanodó, tévova kesergéstől. Jézus így biztat: „*Ha tehát a Fiú megszabadít titeket, valóban szabadok lesztek.*” (Jn 8,36)

Hétfő (január 30.) *És íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.* Mt 28,20b (Józs 24,17b; 2Kor 3,[9–11]12–18; 1Móz 15,1–21) Feladatok sokasága, nehézségek, akadályok sorozata várt, vár ma is Jézus követőire. Urunk missziói parancsát betölteni a saját erőnkben, hitünkben bízva – eleve kudarcra ítélt vállalkozás. Megvalósíthatatlan, lehetetlen küldetésünket végezni? Nem! Mesterünk tisztában van gyengeségeinkkel, erőtlenségeinkkel. Ezért előttünk jár, mellettünk van, velünk küzd, esedezik értünk. Ami a legfontosabb: ő egy pillanatra sem hagy magunkra, szüntelenül velünk vándorol, erősít a Lélek által.

Kedd (január 31.) *Kegyelem nektek és békeesség attól, aki van, és aki volt, és aki eljövendő...* Jel 1,4b (Zsolt 102,28; Jn 1,43–51; 1Móz 16,1–16) Gyorsuló informatikai túlterhelésünk, kapcsolataink világában egyre többet jelentenek számomra a keresztyén köszöntések, áldáskívánások. Több ezerszer elmondhattam, hallottam gyülekezeti alkalmakon e köszöntés első részét. A döntő: aki megszólított, akit képviselhettem, az nemcsak beköszönt, de nyilvánvalóvá tette, hogy az ő kegyelmére szoruló, csetlő-botló, esendő ember vagyok. Ő adta meg nekem a szív, a lélek belső békeességét, hogy megoszthassam ezt embertársaimmal. E legfontosabb ajándékokat számunkra csak ő adhatja meg, aki van, volt és eljövendő.

Szerda (február 1.) *Az Úr [...] türelmes hozzátok, mert nem azt akarja, hogy némelyek elveszzenek, hanem azt, hogy mindenki megtérjen.* 2Pt 3,9 (Zak 1,3b; 2Pt 3,9; Jel 1,[1–2]3–8; 1Móz 17,1–14) Mennyei Atyánk a mindenség, a végtelen türelem és teljesség Ura. A teremtettség évmilliárdokon keresztül működik az ő törvényei, akarata szerint. Mi a helyzet velünk, emberekkel? Felismerjük Isten akaratát? Türelmes szeretetét, melyet Jézus kereszthalálával a végletekig lehajolva értünk, kallódó emberekért megmutatott? Világos, mi a szándéka. Aki tőle

ajándékként életet kapott, azok közül egyetlenegy se vesz-szen el. A mi türelmünk pillanatnyi: visszavágunk, kiiktatnánk, aki csak egy szalmaszálát keresztbe tesz nekünk. Ő azonban mindnyájunkat, tékozló gyermekeit, tárt karokkal vár.

Csütörtök (február 2.) *Az Úr pedig ezt mondta nekem: [...] gondom van rá, hogy ígémet beteljesítem.* Jer 1,12b (Mt 5,17; 2Kor 4,1–5; 1Móz 17,15–27) Urunk szóba áll velünk. Kérdez, figyelmeztet, elhív, küld, üzenetet bíz ránk. Legyen az kemény beszéd, amely helyretesz, eligazítja életünket, vagy halk, szelíd hang, amely talpra állít, tovább segít küldetésünk végzésében. Ő maga a biztosíték arra, hogy szava nem pusztába kiáltott szó. Teremt, életet fakaszt, megérint és megtisztít. Kisöpri belőlünk mindazt a szennyet, amely tévutakra terel minket. Urunk örök, égi, el nem múló kincset adott nekünk és bízott ránk. Mi a dolgunk? Elfogadni, másokkal megosztani, tolmácsolni továbbadni az üzenetet, Isten szent ígését. Ebben segít-sen minket Urunk, Szentleke által.

Péntek (február 3.) *Micsoda fonákság! Egyenrangú talán az agyag a fazekassal? Mondhatja-e az alkotás alkotójának: Nem ő alkotott engem?! Mondhatja-e a fazék a fazekasnak: Nem ért a dolgához?!* Ézs 29,16 (Ef 2,10; Jel 1,[9–11]12–18; 1Móz 18,1–15) Elképesztő, ijesztő a gőg, a hatalmas fennhéjzás, amely a próféta korában élő népet, bölcseit, tanácsadóit jellemezte. Ez „az Úristennel is mindent jobban tudok” magabiztosság sokszor vitt népeket pusztulásba, annak közelébe. Tanultunk? Nem ettől nyög, vajúdik ma még jobban a pozitivistá szemlélettel átítatott embervilág? Mi kérdőre vonjuk Istent, és sarokba állítjuk... Hallatlan, dermesztő elképzelés. Tanuljuk meg, hogy először és utoljára is ő kérdez minket! Hol vagy? Hová jutottál? A fazekas, a fazék képe, példája egyértelműen helyretesz bennünket, ez legyen mindig előttünk!

Szombat (február 4.) *Tudjuk pedig, hogy aki szűken vet, szűken is arat, és aki bőven vet, bőven is arat.* 2Kor 9,6 (1Móz 28,22; 4Móz 6,22–27; 1Móz 18,16–33) Az évezredek tapasztalaton alapuló szólásmondás nem mezőgazdasági tanács, hanem az adakozás áldásáról szól, mások, a rászorulóknak megsegítéséről. Szükség és bőség a hozzáállásunktól is függ. Az áldást mindig az adja, akiről Jézus a magvető példázatában mint bőven vető gazdáról beszél: az aratás Ura adja, aki megad nekünk mindent. Mennyei Atyánk bőkezű, megváltó Jézusunk életét adta értünk. Nincs miért aggódnunk. Krisztus által miénk a legnagyobb kincs, így szívünk megnyílik a szükségét szenvedők felé.

15
57
Evangelikus
Hittudományi
Egyetem

TÉGED IS VÁRUNK

Magyarország egyetlen evangélikus felsőoktatási intézményébe

DOKTORI KÉPZÉS

MESTERSZINTŰ KÉPZÉSEK

ALAPSZINTŰ KÉPZÉSEK

RÉSZISMERETI KÉPZÉSEK

SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSEK

PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉSEK

KÉPZÉSEK

SCAN NOW!

SCAN NOW!

JELENTKEZÉS

KAPCSOLAT
1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.
tanulmanyi.teol@lutheran.hu
uni.lutheran.hu

Újévi fogadalmak helyett fizessen elő az *Evangélikus Életre!*

A világ tele van Istennel.
A mi dolgunk, hogy észrevegyük, és írjunk róla.
Olvassa magazinunkat egész évben, 26 lapszámon keresztül! Interjúk, riportok, beszámolók és vélemények kéthetente, a legjobb evangélikus újságíróktól.

Előfizethető:

1085 Budapest, Üllői út 24. • (+36) 1/317-5478 • (+36) 20/824-5518
kiado.penzugy@lutheran.hu